

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ
KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

—●—
2'nci Toplantı
20 Mart 2018 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/929)

TARIM, ORMAN VE KÖYİŞLERİ KOMİSYONU

2'nci Toplantı
20 Mart 2018 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu saat 15.39'da açılarak üç oturum yaptı.

Devlet Su İŞleri Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın (1/929) maddeleri üzerindeki görüşmelere devam edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 20.33'de toplantıya son verildi.

20 Mart 2018 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.39

BAŞKAN: Mehmet BABAĞLU (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet ÖNTÜRK (Hatay)

SÖZCÜ: Mehmet ERDEM (Aydın)

KÂTİP: Hüseyin FİLİZ (Çankırı)

BAŞKAN – Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, kamu kurumlarımızın kıymetli bürokrat ve temsilcileri, değerli basın mensupları; hepinize hoş geldiniz diyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır; 26'ncı Yasama Döneminin yedinci toplantısını açıyorum.

II.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A)KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/929)

BAŞKAN - Bildiğiniz gibi 15 Mart 2018 Perşembe günü (1/929) esas numaralı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın görüşmelerine başlanmış, geneli üzerinde görüşmeleri tamamlayıp maddelerine geçilmesini oylamıştık.

Şimdi, kaldığımız yerden, 1'inci maddeden görüşmelere devam ediyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN TEŞKİLAT VE GÖREVLERİ
HAKKINDA KANUN İLE BAZI KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE
KARARNEMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (r) fıkrasına “baraj, gölet ve kanal gibi su yüzeyleri ile rezervuar alanında azami su kotu ile işletme kotu arasında kalan yerlerde güneş enerjisi sistemlerinin kurulmasına yönelik taleplerden uygun görülenleri bedeli karşılığında kiralamak,” ibaresi eklenmiş, (u) fıkrasında yer alan “Yerüstü” ibaresi “Su tahsislerini yapmak, yerüstü” şeklinde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki (v) fıkrası eklenmiş ve mevcut (v) fıkrası (y) fıkrası şeklinde teselsül ettirilmiştir.

“v) Arazi toplulaştırma ve tarla içi geliştirme hizmetlerini yürütmek.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz almak isteyen var mı? Yok.

O zaman madde üzerinde iki tane önerge var, önergeleri okutacağım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkan, maddeyle ilgili söz talebimiz var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakanım, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın maddelerini görüşmeye başlamış bulunuyoruz. 1'inci madde üzerinde çok kısa bir iki not düşmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii şimdi, burada bu 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2'nci maddesine fıkra eklenmesi basit bir işlemmiş gibi görünse de burada özellikle (r) fıkrasına "baraj, gölet ve kanal gibi su yüzeyleri ile rezervuar alanında azami su kotu ile işletme kotu arasında kalan yerlerde güneş enerjisi sistemlerinin kurulmasına yönelik taleplerden uygun görülenleri bedeli karşılığında kiralamak," ibaresinin eklenmiş olduğunu görüyoruz.

Burada bu güneş enerjisi sistemlerinin her ne kadar ÇED yönetmeliği kapsamında ne şekilde, hangi düzeyde ÇED yönetmeliği kapsamına girdiği düzenlenmiş olsa da burada biz baraj, gölet ve kanal gibi su yüzeylerinin güneş enerji sistemleri amacıyla kullanılmasından bahsediyorsak bunun gerek su altı gerek su üstü biyolojiye, flora ve faunaya etkilerinin, çevresel etkilerinin mutlak surette değerlendirilmesi ve "ÇED gereklidir" düzenlemesiyle, ÇED olumlu raporu almak koşuluyla bu işlemin yapılmasının zorunlu tutulması gerektiğini düşünüyoruz. Bununla ilgili önergemizi de Başkanlığımıza sunduk; daha önce elle yazmıştık, şimdi bilgisayar çıktısı olarak da veriyoruz. O kapsamda o ekleme yapıldığı takdirde bu madde üzerinde herhangi olumsuz bir düşüncemiz bulunmamakta.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başka söz almak isteyen yok ise madde üzerinde iki adet önerge...

Buyurun Orhan Bey.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Elbette güneş enerjisi ya da rüzgâr ya da suyla ilgili sürdürülebilir ve yenilenebilir enerji konusunda genel olarak HES'lerle ilgili, rüzgârla ilgili belirli kriterlerimiz olmuş olmasına rağmen güneş enerjisiyle ilgili de bazı sıkıntıları aşağı yukarı yaşamaya başladık. Yani ülkenin değişik yerlerinden bazı telefonlar alıyoruz. Örneğin, Kayseri bölgesinde hakikaten çevreyi rahatsız edecek, insanların anlayamadığı, yeterince anlatılmadığı bir dönemle karşı karşıyayız.

Şimdi, burada belki daha sonra diyeceksiniz ki "Bunu yönetmeliklerle düzenleyeceğiz, ayrıntılarına gireceğiz." ama su kanalları, su sistemi üzerinde suyun taşıma kanalları... Bir taraftan kapalı sisteme doğru hızlıca bir geçiş yaparken, bir tarafta bu enerji santrallerini ya da güneş enerji panellerini nereye koyacağız meselesini konuşmamız gerekiyor gerçekten. Yani eğer kanaletler üzerine bunu koyarsak kanaletler üzeri açık. Bir, buharlaşma var; iki, temizlik meselesi var; üç, arıza, kırılma, sızıntı yaptığında bunların tamir meselesi var. Yani genel olarak karşı değil ama bunun detaylandırılması lazım. Yani göletlerin üzerine mi yapılacak? Göletlerin etrafına mı yapılacak? Bu göletlerin etrafında da bir sürü alan var, birçok alan var. Bu konuyla ilgili gerçekten bir sürü soru alıyoruz. İşte, bunu yapmak için şimdiden hazırlık yapan bir sürü insan var "Böyle bir müracaatımız olacak." diyor. Ya, bu anlamda bunların açık bir şekilde ortaya konulması, detaylandırılması... Hangi alanlarda, hangi sulama arterlerinde bunun hayata geçirilmesi ve açıkçası işletme modelinin nasıl olacağı konusunda onlarca tereddüt var. Bir taraftan birlikleri kaldırmayı düşünüyoruz, birliklere yeni yönetimler atamayı düşünen bir tasarı var; bir taraftan özel sektörün talebi üzerinden, dışarıdan birilerinin isteği üzerinden bir enerji kurulma isteği var. Bu da rahatsız edici bir durum. Yani sulamayla, tarımla hiç alakası olmayan, birlikle, kooperatifle, yönetimle hiç alakası olmayan biri dışarıdan gelecek "Ben buraya böyle bir proje yaptım, bu projeyi hayata geçirmek istiyorum." diyecek. O yüzden bunun mutlaka çok iyi değerlendirilmesi, belki ÇED anlamında, belki daha detaylı bir denetim mekanizması anlamında detaylı olarak incelenip, irdelenip ondan sonra hayata geçirilmesi gerektiği konusunda bir uyarımız var bunu paylaşmak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan; 1'inci maddede arkadaşlarımız kimi öneri ve çekinceler ortaya koydular. Elbette bunun geliş şeklinde şüphesiz bir art niyet yok, şüphesiz milli ekonomiye katkı düşünülmüş olmakla birlikte devlette, kamuda kimi hususların kamu yöneticilerinin inisiyatifine bırakılmasının mahzurları olabilir. An itibarıyla Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü şu anki yapısı itibarıyla belki bu konuda gerçekten objektif kriterlerle iş yürütebilir ama insanlar geçici, kurumlar kalıcı. Böyle baktığımız zaman, bunun arkadaşların da sunmuş olduğu bir önerge var, ÇED raporu –biraz sonra okunacak- böyle bir şeye bağlamanın daha doğru ve ileride telafisi mümkün olmayacak kusurların ve hataların olmaması bakımından değerli olduğunu düşünüyoruz; bir bunu söylemiş olayım.

Bir de Sayın Başkan, görüştülen kanun su, toprak, orman, tarım. Bunlar bizim yaşantımızın, hayatımızın vazgeçilmezleri yani bu dördü olmasa zaten nefes alamayız, herkes yok olur gider. Dolayısıyla bunlar milli varlıklarımız aynı zamanda ve gelecek kuşaklara da terk etmemiz yani gelecek kuşaklara da bırakmamız gerekir büyüterek, daha çok güçlendirerek, çoğaltarak ormanları örneğin ya da su kaynaklarımızı, barajlarımızı şu anki potansiyelinin daha üstüne çıkararak gelecek kuşaklara devretmemiz gereken kaynaklar. Yani bu kaynaklar bizim değil gelecek kuşakların emaneti bize. Böyle baktığımız zaman gerek orman köylüleri bakımından, orman varlığımız bakımından gerek sulama kooperatifleri, sulama birlikleri bakımından kimi tereddütler var. Şimdi ben Komisyona girerken baktım, dışarıda çok sayıda vatandaş var, belli ki bir kısmı sulama kooperatifleri için burada.

BAŞKAN – Engin Bey, maddeyle ilgili olarak konuşursak.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim?

BAŞKAN – Maddeyle ilgili, maddeye geçtik.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, maddeyi konuşuyoruz. Bu Komisyonda...

BAŞKAN - Siz geneli, tümü üzerinde...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama bu söylenir Sayın Başkan, maddeye girdik diye tasarının, teklifin tümüyle ilgili değerlendirme yapılmaz diye bir şey yok.

BAŞKAN – Siz bizden çok tecrübelisiniz o nedenle söyledim, bilginize sundum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Tümü maddeyle ilişkilenecek sonuçta Sayın Başkan. Komisyonlarda bu hep böyledir, böyle olmuştur yani.

Şimdi şunu söylüyorum: Bizim, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun buradaki meramı, devletin de milletin de müşteki olmayacağı bir kanunu Genel Kurula inşallah indirmek, oradan da mümkünse iktidarla, muhalefetle, oy birliğiyle gerekirse çıkarmak, bu en doğru olandır. Bunu arz ediyoruz. “Hayır, biz iktidar çoğunluğumuzla bu kanunu muhalefetin önerilerini dikkate almadan çıkarırız.” da bir yoldur ama ben bu yolun doğru bir yol olduğunu düşünmüyorum. Bu bakımdan, bu maddede tartışmalı, bu tasarıda “Hayır” diyemeyeceğimiz bir sürü madde var. Ama tartışmalı maddeler de var. Bu tartışmalı maddelerle ilgili biraz da müzakereyle karşılıklı, birbirimizi anlayıp, dinleyerek ortaya bir metin çıkarırsak bu, dediğim gibi, devletin de, milletin de menfaatine olur. Milletin menfaatine olmayan bir işin devlete hayrı olmaz. Onun için, milletin çıkarlarının, taleplerinin, önceliklerinin gözetilmesi lazım. Dolayısıyla, başta söylediğim gibi, su ve orman varlığımız gelecek kuşaklara çoğaltarak bırakmamız gereken varlıklarımız. Bizim hassasiyetlerimiz bu noktada. Hükümetin ve iktidar partimizin kıymetli vekillerinin bu konuya dikkatini çekmek istiyorum. Yani, burada bu kanun tabii ki geçecektir, tereddüt yok, sayısal tablo ortada. Ama buradan tekrar samimi bir çağrı yapıyorum. Yani, “Devletin niyeti budur,

gerisi önemli değildir.” diye bakılmaz bu işlere. Ben geneli üzerinde konuşurken de söyledim. Biz, tabii, orman köylüsü bizim de sanayici bizim değil mi? Elbette o da bizim. Türk sanayisinin güçlenmesini, orman endüstrisinin gelişmesini istemiyor muyuz? Şüphesiz istiyoruz ve sizin kadar, AK PARTİ kadar istiyoruz. Dolayısıyla, burada, Hükümeti, tasarı sahiplerini bir parça daha hakkaniyete, milletin hassasiyetlerine, yarın milletin, orman köylüsünün ve sulama birliklerinin, çiftçilerimiz zararına bir tasarruvin devlete de hayrı olmaz değerli arkadaşlar. Derdimiz bu, meramımız bu. Meseleye Sayın Bakanım, böyle bakılabilirse, ben, inanıyorum ki buradan daha seri, daha süratli ve önümüzdeki yıllara yönelik olarak da daha verimli bir tasarıyı buradan çıkarmış oluruz ve doğru bir iş yapmış oluruz. Bunu hem bir köy çocuğu olarak, köyde yaşamış bir insan olarak, orman köylüsü çocuğu olarak da diğer sulama kooperatifleri bakımından çiftçilerimizin de isyanı, itiraz ettiği hususların dikkate alınarak bir değerlendirmeye bu çalışmanın tamamlanmasında hayır görüyorum, aksinde şer görüyorum. Bu benim düşüncem. Bu konuda da Komisyonumuzun Sayın Başkanı siz ve sayın iktidar partisine mensup üyelerimizi bir parça da empatiye ve yüksek hassasiyete davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayın Bakanım, çok değerli Başkanım, milletvekili arkadaşlarım; şimdi, Bakanımız bizi 3, 4 defa topladı hep “Su bir kıt kaynaktır.” dedi, biz de derslerimizde olsun, diğer konuşmalarımızda olsun, suyun hep kıt kaynak olduğunu, çok ekonomik kullanılması gerektiğini söyledik. Devletimiz çok ciddi yatırımlar yapmış yıllarca Devlet Su İşlerinde, açık sulama sistemleri yapmış ama açık sulama sistemlerinde çok ciddi buharlaşmalar oluyor. O yüzden kapalı sulama sistemlerine geçilmiş. Şimdi biz, açık veya kapalı, anladığım kadarıyla, bütün su yüzeylerine, eğer özel sektör kârlı görürse, güneş enerjisi kuracağız, doğru mudur?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – O zaman, müsaade ederseniz, daha sonra, siz konuşmanızı tamamladıktan sonra ben söz isteyeyim.

BAŞKAN – Tamamlansın, tamamlandıktan sonra...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Yani, benim anladığım, o zaman doğanın dengesini bozmuyor muyuz? Sürdürülebilir kalkınma diyoruz, yani oradaki, az önce de arkadaşım belirtti, flora faunaya zarar vermiyor muyuz? Bir sürü dağ, taş, tepe boş arazimiz varken, oralara güneş enerjisini kurmamız gerekirken, oradaki yansımaya güneşi daha etkin bir şekilde çalıştırabilecekken neden suları kullanıyoruz? Su da bir kıt kaynaktır olduğuna göre enerjiyi buradan elde etmenin ne mantığı var? Ben de bunu burada bir çekince olarak görüyorum. 1’inci madde de bununla ilgili olduğu için bununla ilgili bir söz almak ihtiyacı hissettim çok açıkçası.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Bakanım, buyurunuz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, saygıdeğer milletvekillerim, kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Efendim, özellikle şunu belirteyim: Biz bu kanun tasarısının hep katılımcı bir anlayışla geçmesini arzu ettik. Hatırlarsanız, Bakanlar Kuruluna gitmeden önce ben Komisyonu davet ettim, sağ olun, sizler de kabul buyurdunuz, çok tafsilatlı bilgi verdik. Daha sonra gene Bakanlar Kuruluna gitmeden önce

kanun tasarısı ortaya çıktı, burada kanun tasarısıyla alakalı sunum yaptık. Bu çok faydalı oldu. Sizlerden aldığımız görüşler gerçekten çok faydalı oldu. Arkadaşlarla beraber en az 20 defa bu kanun tasarısını okudum. Dolayısıyla, biz, burada, hakikaten, Engin Altay Bey'in de ifade ettiği gibi, katılımcı bir anlayışla çıkaralım diyoruz. Yani belki yüzde 100 mutabakat olmaz ama ben burada en azından yüzde 95 mutabakat olacağına inanıyorum. Çünkü geçen toplantıdaki, özellikle genel görüşmelerdeki bazı hususları da dikkate aldık. Mesela bir yerde yazılmış, "özel" kelimesi sanki özel sektöre açıyormuşuz gibi anlaşılmış. Onu değiştirdik bu yanlış anlaşılmaya meydan vermesin diye.

Sulama birlikleriyle ilgili husus vardı veyahut özellikle orman köylülerine verilecek destekler, bunlarla alakalı, özellikle Komisyon Başkanımızla da, arkadaşlarla da, kurum ve kuruluşlarla görüşerek bunları bir noktaya getireceğiz önerge verilmek suretiyle. Bunu özellikle arz edeyim. Misal mi? Mesela İller Bankasından DSİ'nin borçlarına kesilen miktar Hükümet tasarısında yüzde 25'di, bu hakikaten çok görüldü belediyelere vesaire bunu yüzde 15'e indirdik. Bunun gibi. Yani özellikle 4, 5 hususta itiraz vardı, bunları mümkün mertebe düzelttik.

Gelelim buna. Efendim, burada, bir kere, her projede ÇED çalışması yapılıyor. ÇED olmadan hiçbir şekilde proje geçmiyor. Zaten bunu tekrar buraya yazmaya gerek yok çünkü ÇED zaten isteniyor, bir. Burada kastedilen, efendim, bu dediğimiz kapalı sulama sistemleri değil, bazen çok uzun kanallar oluyor, buharlaşma oluyor, bunların üzerine güneş enerjisi sistemleri kurulabilir, çok büyük kanallar var. Efendim, nehir akıyor. Mesela şu anda biz Şanlıurfa'dan, Mardin'e ilettiğimiz kanal uzunluğu 221 kilometre ve bir nehir akıyor. Dolayısıyla... Veyahut da bir de biliyorsunuz baraj ve göletler, DSİ bunları istimlak ederken azami su seviyesine kadar istimlak ediyor. Ama çoğu kere ancak on yılda, on beş yılda bir doluyor. Dolayısıyla, azami su seviyesi ile işletme seviyesindeki alan boş kalıyor. Buraya da en azından gene çiftçiler için bakın. Zaten bir madde gelecek. Mesela Elazığ'da Uluova sulaması var. Çok büyük pompaj maliyeti var. Vatandaş buradan para kazanamıyor. Dedik ki: İlk defa orada uygulayacağız. Hemen barajın kenarındaki o istimlak edilmiş ama boş alana güneş enerjisi sistemleri kurulabilir. Bilime imkân tanıyoruz ve bunu tamamen o köylülere vereceğiz.

İkincisi, bir de efendim, dünyada özellikle baraj ve göletlerin su yüzeylerinde yüzen sistemler var, güneş enerjisiyle... Türkiye'de ilgili mevzuat olmadığı için, gerektiğinde, DSİ'nin uygun görmesi hâlinde, bunu kiralama imkânı getiriyoruz. Esasen kiralama yok mu? Bakın, şu anda Maliye Bakanlığı kiralayabilir. Ama biz bunu DSİ'den Bakanlığa yetkisini alalım ki özellikle herhangi bir mahzur var mı, yok mu, izin verirken ona göre verelim diye bu kanun teklifini ona göre getirdik. Yani, burada son derece titiz bir şekilde çalışma yapıldı, onu dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Burada mahzur yok, ÇED isteniyor zaten, her projede var.

İkincisi de bu uygun olacak yerlere ve bilhassa bundan da en çok baraj ve göletler kenarındaki sulama tesisleri, en bariz örneği Uluova sulaması Elazığ'da. Bunun gibi sulama tesisleri, sulamalar yapıldı, terfili sulamalar yapıldığı yerlerdeki vatandaşlar istifade edecek.

Onu dikkatlerinize arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, verdiğiniz bilgi için teşekkür ederiz de şimdi sulama birlikleri için getirdiğiniz maddelere bakınca, buradaki iyi niyet kuşku yaratıyor. Diyorsunuz ki: "Bu alanları kiralamak şeklinde bir yetki veriyoruz." Bu, sizin, tutanakta, söylediğiniz bir ifade. Öyle olunca, çiftçilere vereceğinizi söylüyorsunuz ama buralar yarın özel sektöre açıldığında buraların kullanım alanları özel sektörün eline geçerse çiftçilere de ücret karşılığında verilecek herhâlde, sistem

öyle, yoksa özel sektör bedava gelip yatırım yapıp da ücretsiz olarak onu vermez. O anlamda, buradaki niyetin açıkça ortaya çıkması daha doğru olur diye düşünüyoruz. Onun için de bu önergedeki ÇED'in eklenmesi de orada oluşabilecek olumsuzluklara da dikkat çekmek amacıyla çünkü burada dolaylı yoldan bir özelleştirme var, barajların üstünü satmaya başlayan bir proje gibi.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Kiralamak, satma değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kiralama da bir yerde satma oluyor sonunda çünkü gelir elde ediyor.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Şimdi, o zaman müsaade ederseniz Başkanım, buna da bir...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biraz açarsanız belki faydası olur.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Açayım, şöyle: Efendim, şimdi, güneş enerjisi için Türkiye'de hakikaten büyük potansiyel var. İspanya'ya falan baktığımız zaman muazzam bir şekilde güneş enerjisinden önemli miktarda enerji üretiyor fakat bizde bu oran çok düşük. Sebebi şu: Biz tarım arazisine izin veremeyiz, ormanlara izin vermiyoruz, geriye kalıyor... Yani yer, güneş enerjisinin kurulacağı yerler, deniz yüzeyleri, baraj ve göl yüzeyleri vesaire artı kanallar kalıyor. Bu hem buharlaşmayı önlemek açısından hem de enerji potansiyelinden istifade etmek açısından çok faydalı. Bir de bundan çiftçilerimiz de şöyle istifade edecek: Eğer o civarda... Biz nitekim biraz sonra ileriki maddelerde DSİ'ye güneş enerji sistemlerini kurma yetkisi veriyoruz. Dolayısıyla eğer çiftçi için ihtiyaç varsa bunu bizzat DSİ kendisi kuracak ve çiftçiler bundan istifade edecek. Buna örnek olarak şu anda önümüzde olan bir proje var Uluova Elâzığ, pek çok proje var, bunların bir ikisini veririm. Çiftçi istifade edecekse öncelikle DSİ kuracak. İleride bir madde var, o madde gelince detaylı şekilde izah edeyim.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Kısa kısa iki şey Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, iki sorunun aslında bir tanesini biraz cevapladınız. Bir tanesi soru değil de daha açıklığa kavuşsun isteriz. Biz ÇED meselesini uzun yıllardır bu topraklarda tartışırız, maden meselesini tartışırız, termik santrallerde tartışırız, HES'lerde tartışırız ama günün sonunda çeşitli nedenlerle hemen ÇED verilmeyen hiçbir proje kalmıyor, veriliyor. O yüzden burada ısrarla özellikle ÇED'i öngörüyoruz çünkü -hani burada kırsaldan gelen, köylü olan, çiftçilik yapan birçok arkadaşımız var- öyle günler geliyor ki o günlerde suya ulaşmanın onca zorluğu varken bir de bu enerji işletmecilerle uğraşmak gerçekten problem. Ben şimdi düşünüyorum, yabancı ot meselesi var, o suyun biyoçeşitliliği var, yosun meselesi var, patlayan kanallar var, bunları üst üste koyduğumuzda karşımızda çok da görünmese aslında ince detaylarına bakıldığında onlarca sorun var. O yüzden ÇED'in başka kavramlara gitmemesi, kolaylaştırılmaması, başka başka şekilde elde edilmemesi için burada kullanılmasında büyük yarar olacaktır. Birincisi bu, "Bu projelerini tümü ÇED'e tabidir." demek bence bir anlam taşır.

İkincisi de şudur: Biraz söylediniz aslında "DSİ'ye yetki vereceğiz, güneş enerjisi türbinleri, panelleri kuracak." dediniz, bu çok doğru. Kooperatif, birlik, suyu işletenler, enerji santrallerini de enerji panellerini de onlar kullansın. Yani biz başka bir şirketi, başka bir özel yapıyı, başka bir kurumu

o bölgenin su kullanan, suyu idare eden, suyu yöneten yapının üzerine getirmeyelim. Yani orada su yönetimi kiminse enerjiyi de onlar getirsinler derim; bu, birçok sorunu aşabilme anlamında kıymetli olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Ben de çok özür dileyerek bir şeyin vurgusunu yapmak istiyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelik yaklaşımınızı, iyi niyetli olduğunuzu da gördüğümüz, inandığımız yaklaşımınızı ben de takdir ediyorum, doğrusudur. Bu alanların işlevsiz, boş arazilerin veya boş su yüzeylerinin gerekiyorsa bu anlamda yenilenebilir enerji kaynaklarına ve buradan enerji üretimlerini değerlendirilme gayreti kabul edilebilir bir gayret, buna bir itirazımız yok, kesinlikle olamaz, zaten bu konuda en az sizler kadar bizler de bir gayret içerisindeyiz. Ancak ÇED Yönetmeliği, “Güneş enerji sistemlerinin belirli kapasitenin üzerinde olduğu takdirde, sadece ÇED gereklidir.” der. Bizim bir önergemiz de var bu anlamda, biraz sonra belki o da gelecek. Biz “Her hâlükârda ÇED gereklidir.” ibaresinin olması ve ÇED olumlu raporunun bu anlamda mutlaka hazırlanarak sunulması gerektiğinin vurgusunu yapıyoruz. Burada su yüzeyine bir güneş enerji sistemini kurabilirsiniz ama su altı biyolojisini nasıl etkileyecektir, burada hiçbir üretim yapılmayacak mıdır veya su yüzeyindeki kuşların ve diğer biyolojinin, biyotanın buradan nasıl yararlanacağıın da mutlaka değerlendirilmesi gerektiğinin vurgusunu yapıyoruz, başka bir itirazımız yok, bunu özellikle belirtmek istemişim.

BAŞKAN – Evet, aslında konu hasıl oldu.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Değerli Milletvekilim, Değerli Hocam, teşekkür ediyorum. Aslında burada biz enerji için ruhsat vermiyoruz, her türlü enerji üretiminde zaten lisans almak durumunda, burada sadece kiralama söz konusu. Zaten kiralama yetkisi Maliye Bakanlığında var şu anda ama biz burada DSİ olsun ki bunun ekolojisi vesaire diğer birtakım mahzurlar olup olmadığı da dikkatle Bakanlık tarafından, Doğal Koruma ve Millî Parklar... Biyoloji çeşitlilikle alakalı diğer mesuliyet bizde; bu, o bakımdan ele alınsın diye söyledik. Yoksa her bir enerji santrali kurulacağı zaman ÇED’le birlikte müracaat ediyor EPDK’ye, ondan sonra. Dolayısıyla ÇED var bu işte, onu özellikle vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Madde üzerinde iki adet önerge vardır, ayrı ayrı okutup işleme alacağız.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/929) esas numaralı Tasarı’nın başlığının “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararıyla Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Mehmet Öntürk

Mehmet Erdem

Ahmet Sami Ceylan

Hatay

Aydın

Çorum

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu

20.03.2018

T: 2

O: 1

Metin Akgün	Selahattin Minsolmaz	Rafet Sezen
Tekirdağ	Kırklareli	Edirne
Hüseyin Filiz		
Çankırı		

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Tasarının içeriğinde sadece bir kanun hükmünde kararnamede değişiklik yapıldığından başlığın kanun yapım tekniği açısından buna uygun olarak düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Kabul edenler.. Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzun gündeminde görüşülmekte olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair (1/929) esas sayılı Kanun Tasarısı'nın 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygılarımızla arz ederiz.

Okan Gaytancıoğlu	Kamil Okyay Sındır	Orhan Sarıbal
Edirne	İzmir	Bursa
Türabi Kayan	Ömer Fethi Gürer	Ali Akyıldız
Kırklareli	Niğde	Sivas

Değişiklik önerimiz:

Madde metninde geçen “güneş enerji sistemlerinin” ibaresinden sonra gelmek üzere Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği uyarınca ÇED gereklidir olarak değerlendirmek suretiyle “ÇED olumlu raporunun alınması koşuluyla” ibaresinin metne eklenmesi.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Su yüzeyleri veya rezervuar alanına yapılması düşünülen güneş enerji sistemlerinin su altı ve üstü biyolojisine, havza alanına ve ekosisteme olası etkilerinin araştırılmadan tesis izinlerinin verilmesinin sakıncalı olacağı düşünülmektedir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler.. Kabul etmeyenler.. Kabul edilmemiştir.

Şimdi, değerli Komisyon üyelerimiz, 1'inci maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

Evet, 2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 6200 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“s) Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.

t) Arazi Toplulaştırması Etüt ve Projelendirme Dairesi Başkanlığı.

u) Değerlendirme ve Destekleme Dairesi Başkanlığı.”

BAŞKAN – Evet, madde üzerinde söz isteyen var mı?

Buyurun Hocam.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; şimdi, bir kere, Tarım Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne bağlı olan arazi toplulaştırma hizmetlerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne devrinin bakanlık tarafından teklif edilmesini ve bunu kabul etmesini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanımızın en azından bir talihsizlik olarak görüyoruz. Bir bakan düşünün kendi uhdesinde olan bir görevi bir başka bakanlığa devrediyor, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün var olan teşkilat ve yapısal sorunlarının giderilmesiyle kolayca çözülebilecek olan bu arazi toplulaştırması konusu daha karmaşık bir yapıya ve çözümsüzlüğe doğru, bir belirsizliğe doğru sürükleniyor. 1960 yılından bu yana bu konu üzerinde çalışan ve uzmanlaşan Topraksu Genel Müdürlüğü'nü gayet iyi hatırlarsınız, sonrasında kurulan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün ve arkasından il özel idarelerinin kapatılmasıyla yıllarını zor koşullarda bu arazi toplulaştırmasına veren deneyimli sayısız teknik eleman atıl duruma düşürülmüş ve hayal kırıklığına uğratıldı geçmişte.

Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün bu son gayretleriyle toparlanmaya çalışan bu arazi toplulaştırmasını bu girişimle bir darbe daha, gerçi bir son darbe daha yapılmakta.

Altını çizmemiz gereken bir gerçek var: Arazi toplulaştırması çok kapsamlı özel bir uzmanlık alanıdır. Teknik bilginin yanında büyük özveri ve emek ister. Üreticinin mülkiyetine müdahale edildiği için hassasiyet ve adil olmayı ve güven vermeyi gerektirir.

Üretici, tarafsızlığından emin olduğu devleti devamlı yanında görmek ister; o nedenle bütün dünyada bütünüyle yüklenici firmaya emanet edilemez. Çalışırken ve bitirilirken takdir görülmez. Onun için, arazi toplulaştırmasının özel törenle açılışları yapılmaz; dört beş yıl geçtikten sonra değeri ancak anlaşılır.

Arazi toplulaştırması bütün dünyada tarımda verimliliğin artırılması, üreticinin konforlu tarım ve yaşama koşulları elde etmesi için yapılır, onun için dinamikdir. İçeriği de devamlı geliştirilir, üreticiyle bire bir çalışıldığı için sosyolojik yönü çok önemlidir. Tarımdaki yapısal sorunların ve miras yasasının yarattığı tahribatların giderilmesinde tarihî bir fırsat yaratır.

Sonuçta arazi toplulaştırması kapsamlı bir şekilde yapıldığında:

- 1- Kırsal alanın ve köylerin yapısal sorunları bir bütün olarak büyük oranda çözülmektedir.
- 2- Köyde araziye yönelik huzur sağlanmaktadır. Toprağa bağlılık ve değerlendirme artmaktadır.
- 3- Üretimde çalışma koşulları iyileşmekte, masraf ve maliyet azalmaktadır.
- 4- Köyde üretim seferberlik ve planlaması ortamı yaratılmakta, örgütlenme kolaylaşmaktadır.
- 5- Köylerden kente göç azalmaktadır.

Ülkemizde de bu amaçlar doğrultusunda arazi toplulaştırmasının uygulanması için çeşitli yasalar, en sonda da 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunu incelediğimizde sayılan birçok yenildikleri, özellikle de miras yasamızın tarıma verdiği tahribatın giderilmesi için önlemleri kapsadığını görüyoruz.

Bu açıklamalardan arazi toplulaştırmasının geniş kapsamlı yapılması gerektiği, bu çalışmalarını yapacak uzman bir kuruluşa ihtiyaç olduğu açıkça görülür. Biz Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün bu yapıya dönüştürüleceğini, dönüştürülmesini beklerken Tarım Bakanımızın bizi şaşkırtan davranışıyla bu hizmetlerin Orman ve Su İşleri Bakanlığına devretme teklifini anlamamız mümkün değildir.

Türkiye'de tarımın gelişmesinde sulamanın öneminin ne kadar büyük olduğu hepimiz biliyoruz. Arazi toplulaştırmasının, sulama projelerinin uygulanması ve sulama uygulaması başarısındaki rolü de çok önemlidir, bunu da gayet iyi biliyoruz. Sulama sistemleri ile arazi toplulaştırmasının mutlaka

koordineli bir biçimde yürütülmesi gerektiğini de biliyoruz. Devlet Su İşlerimiz genel sulama sistemlerine yönelik uzmanlaşmıştır ancak arazi toplulaştırmasına çok uzak bir kuruluş olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Devlet Su İşlerinin olaya sadece sulama sistemlerinin kolay uygulanmasına ve bu sistemlerin kamulaştırmasız ucuz gerçekleştirilmesine baktığı söylenebilir. Nitekim 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu'yla 2007 yılında Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünde yeni sulama alanlarında arazi toplulaştırması yapma yetkisi verildiğini biliyoruz. Yaptıkları çalışmalarda pek de başarılı olmadıklarını söyleyebiliriz çünkü arazi toplulaştırmasının gerektirdiği bir teşkilat yapılanmasına gidilmemiş, Topraksu, Köy Hizmetleri ve Tarım Reformu Genel Müdürlüklerinden uzman teknik eleman alma ya da yeni teklik eleman yetiştirme ihtiyacı duymamıştır. 5403 sayılı Yasa'ya göre hizmet verilmekte ancak bu yasanın ruhuna ve içeriğine sahip çıkılmamaktadır. Sulama sistemlerindeki alışkanlıklarının devamı olarak bütün çalışmalar ihale edilerek ve yüklenici firmalara emanet edilerek yürütülmektedir. Burada özellikle altını çizerek vurgulamak istiyorum: Arazi toplulaştırması salt bir müteahhitlik hizmeti, salt bir ihale edilerek yapılacak bir yüklenici hizmeti olarak görülmemelidir.

Öbür taraftan, kurumda aşırı bir meslek taassubu olduğunu da söyleyebiliriz. DSİ Genel Müdürlüğü Arazi Topluştırması Dairesi Başkanlığına sokulmamış olan, yoğun hizmet, emek ve uzmanlığı olan ziraat mühendisleri söz konusudur ve var olanların da uzaklaştırıldığına şahit oluyoruz ve Ankara'da, merkezde bu dairede bir tek ziraat mühendisi de yoktur.

Bugünkü durumuyla DSİ Genel Müdürlüğümüzün en önemli avantajının bölge teşkilatlarının oluşu, yatırım projeleri yürütmedeki deneyimleridir ancak toplulaştırmaya yönelik deneyimi, Ankara merkez ve taşradaki yapısı çok zayıftır. Arazi toplulaştırması yapılan yerlerde çiftçinin maruz kalacağı haksızlıklara karşı bir başvuru adresi olarak bölge müdürlüklerini görmek ve bölge müdürlükleri üzerinden çiftçinin sıkıntılarını, rahatsızlıklarını çözmeyi öngörmek aslında bu konuda ne kadar büyük sorunlar yaşanacağını bir göstergesidir.

Eleştirilerimizi, önerilerimizi şöyle sayabiliriz: DSİ'ye devredilmesinde arazi toplulaştırmasının 5403 sayılı Yasa'nın 17'nci maddesinin sadece bazı paragrafları gözetilmiş, 17'nci maddenin ya da kanunun bütününün gözetilmediği görülmüştür. Arazi toplulaştırması sadece sulama ve parsel düzenlemesi olmayıp miras yasası, işletme bütünlüğü ve yeter geliri tarımsal arazi büyüklüğünün sağlanması, verimlilik, köyde üretimin ve yaşamın kolaylaştırılması, huzurun ve barışın sağlanması, üretim planlaması, örgütlenme ortamının yaratılması gibi konuların birlikte düşünülmesi gerekir; bu bağlamda miras yasasında değişiklik, kırsal alan düzenlemesi, köy gelişimi ve yenilemesi, erozyon toprak ve çevrenin korunması ve benzeri konuları da kapsamalıdır. Bunun için sulama şebekelerinin yanında yeni çıkarılan miras kanunundaki değişiklikler Büyükşehir Belediyesi Kanunu, arazi edinme yönetmeliği, büyük ovaların korunması kanunu ve benzeri kanunlar da dikkate alınarak iş birliğiyle uygulanması gerekir.

Devlet Su İşleri içerisinde sadece Arazi Topluştırma ve Tarla İçi Geliştirme Dairesi Başkanlığı öngörülmesi, diğer hizmetlerin Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde bırakılması hizmet bütünlüğünü bozacaktır. Ayrıca taslakta taşra teşkilatının oluşumuna yer verilmemesi de eksikliklerdir. Taşra teşkilatının olmadığı bir arazi toplulaştırma çalışmasının çiftçi tarafından memnuniyet ve olumlu karşılanması mümkün değildir.

DSİ Genel Müdürlüğündeki yeni yapılanmada sadece Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde çalışan ve arazi toplulaştırmasında uzmanlaşmış elemanlardan DSİ'nin uygun gördüğü teklik elemanların alınacağı ifadesi aşırı meslek taassubuna fırsat verecektir. Kapatılan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünden il özel idarelerine ve büyükşehir belediyeleri kadrolarına aktırılan birçok

arazi toplulaştırması uzmanı teklik eleman bulunmaktadır. Bu elemanlar atıl durumdadırlar. Kanun, Tarım Bakanlığında ve diğer kurumlarda çalışan deneyimli uzmanların geçişine zorunluluk ve teşvik getirmelidir çünkü isteğe bağlılık ya da DSİ'nin seçimi, özveri ve yoğun emek isteyen ve olaya gönül vermeyi gerektiren arazi toplulaştırmasından geçmişte olduğu gibi büyük kopma ve uzaklaşmalara neden olacaktır Aksi hâlde, Devlet Su İşleri 2023 yılına kadar bırakın Türkiye'nin arazi toplulaştırmasını bitirmesini, bugün devam eden işleri bile sonlandırmayacaktır.

Devlet Su İşleri, baraj sulama sistemleri gibi anında kabul ve takdir gören su yapı hizmetlerine alışkindir, hizmet götürdüğü insanlarla iş birliğine onların onayına ihtiyaç duymaz, ağırlığını teknik hizmetler oluşturur. Elinde kamulaştırma gücü vardır, onun için de işlerin bütününe yükleniciler marifetiyle yürütür. Arazi toplulaştırması ise insanların mülkiyetine -mal canın yongasıdır- müdahale ettiği, kamulaştırmaz yapıldığı ve onların onay ve isteklerine göre yürütüldüğü için uygulamada özel yetenek, ikna, sabır, deneyim, uzmanlık, hassasiyet ve adalet gerektirir. Bu özellikleri yüklenici firmalarda bulmak ve güven yaratmak, bütün işleri yükleniciler marifetiyle yapmak mümkün değildir. O nedenle, toplulaştırmayı yürüten kurumun merkez ve taşra teşkilatında bu vasıfları taşıyan elemanların olması ve her aşamada üreticinin ve yüklenici firmanın yanında olması, devlet varlığı ve güven ortamının yaratılması gerekir.

Sonuç olarak, ülkemizde, tarımda başarı ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, yapısal ve üretim sorunlarının giderilmesi için ilk düşünülmesi gereken arazi toplulaştırması fırsatını en iyi biçimde değerlendirmek için donanımlı merkez ve taşra teşkilatı olan bir kuruma, konuya hâkim bilgi ve deneyim sahibi uzmanlara ve büyük yatırımlara ihtiyaç vardır. Arazi toplulaştırması bugün için Devlet Su İşlerine devredilse bile Devlet Su İşlerindeki bugünkü anlayışta başarı sağlanması mümkün görünmemektedir. Olan, yine ülkemizin sabırsızlıkla beklediği arazi toplulaştırmasına olacak, geçmişte olduğu gibi toplulaştırmaya yıllardır emek ve gönül veren kurum ve birçok teknik eleman toplulaştırmadan kopacak, DSİ çabalarına sil baştan başlayacaktır. DSİ çok yakında yaptığı bu yanlışın farkına varacaktır. Belli bir zaman sonra elde edilen yeni deneyimler ışığında bu çalışmanın yakın bir zamanda Toprak Su teşkilatı gibi özverili, farklı mesleklerin iş birliğinde olduğu, uzman ve yoğun taşra teşkilatı olan bir kuruma devredileceğine inanıyoruz diyoruz.

Sözlerimi burada sonlandırmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Değerli hocamın bıraktığı yerden devam etmek isterim. Aslında soru şu: “Tarımın bütün sorunları çözüldü de kurumlar arasında devir mi kaldı?” meselesine bakmak lazım. Çünkü toplulaştırmada aslında amaç bellidir; üretimi artırmak, verimli kılmak, maliyetleri düşürmek. Aslında bunun hangi kurum tarafından yapıldığının da çok büyük bir önemi yoktur. Önemli olan, bunun ülke ekonomisine ve elbette çiftçinin yaşamsal olarak hem ekonomik olarak hem sosyal olarak hem kültürel olarak kalkınmasına yardımcı olmaktır. Ama 1961 yılından itibaren başlayan, bugüne kadar gelen, birincisi toprak sınıflaması üzerinden birkaç kez değişim göstermesine rağmen Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde yeterli bir birikimin olduğunu görüyoruz. Sadece toprak sınıflaması, toprağın yapısı ve bunun yanında, çiftçinin sosyolojik durumu, kırdan yaşama biçimi, kurumlara iletişimini göz önüne aldığımızda, bugün sulama, özellikle tarla içi sulamada direkt Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının binlerce personelinin teknik olarak, mühendislik olarak çiftçinin yanında olduğunu görüyoruz.

Evet, toplulaştırma meselesi Devlet Su İşlerine devredildiği andan itibaren özellikle kırdaki, uzak mesafelerdeki köylülerin yalnızlaşması, sahihsizliği tekrar gündeme gelecektir. Bugün en yakın yer neresidir? İlçe tarım müdürlüğüdür. İlçe tarım müdürlüğüne giderler. Orada aşağı yukarı bütün sorunlarını hallederler ve Ziraat Bankasıyla da kredilerini alır, bu sorunlarını çözmeye çalışırlar.

Aynı şekilde, ziraat mühendisi arkadaşlarımız Tarım Bakanlığında, ilçe müdürlüklerinde çiftçiye gider, tarlasını yerinde ziyaret eder, onların projelerini inceler, onlarla birlikte bu süreci götürürler. Yani kırdaki çiftçi, Tarım Bakanlığının personeli, Ziraat Bankasının ilgili birimleri bu işi şu anda gerçek bir şekilde götürüyor ve beraberler. Kaldı ki ileriki maddelerde gelecek, öyle bir madde de geliyor ki arkasından, artık köylünün, çiftçinin, mal sahibinin izni olmadan da toplulaştırmanın önu açılıyor. Oysa biz ne bekliyoruz? Oysa şunu bekliyoruz: Bu hizmetlerin nitelikli, birikimli, tecrübeli bir kadro tarafından yapılmasını bekliyoruz çünkü toplulaştırma o kadar ayrıntılı, o kadar teknik bir iş ki elbette Sayın Bakan farkındasınız, o yüzden de tebessüm ederek söylüyorsunuz “Farkındayım.” der gibi. Umarım öyledir, siz belki farkında olabilirsiniz ama hakikaten, bu Tarım Bakanlığı teşkilatı yeterince yayılmış, yeterince birikimi var Toprak Sudan, Köy Hizmetlerinden, bugüne kadar gelmiş bir birikime sahip ve burada en önemlisi, çiftçiye dışlamadan, çiftçinin yanında, çiftçiyle beraber, onun da duyguları, düşünceleri, babasından, dedesinden kalmış binlerce yıllık, yüzlerce yıllık olan arazi için söz söyleme hakkı olduğuna inanıyoruz. Yani çiftçiye rağmen, çiftçinin dışında olduğu bir modelle toplulaştırmanın yapılmasını ve bunun Tarım Bakanlığından alınıp Devlet Su İşlerine -Orman ve Su İşleri Bakanlığı ama birim olarak Devlet Su İşlerine- verilmesini açıkçası çok doğru bulmuyoruz. Bunun kendisiyle beraber, şu anda görülmeyen ama uygulama aşamasında yeni ciddi sorunlar getireceğine inanıyoruz. Düşünün, benim bir 10 dekar arazim var. 10 dekar arazimde damla sulama sistemi kuracağım. Damla sulama sistemi kurarken nereye gideceğim ben? Tarım Bakanlığı hemen yanımda. Gidiyorum, ilçeden ziraat odasına önce ÇKS’ mi veriyorum. Sonra tarım ilçeye gidiyorum, tarım ilçeden bütün işlerimi hallediyorum. Ziraat Bankasına projemi götürüyorum eğer kredili yapacaksam, krediyle sürecin içerisine giriyorum. Şimdi ne olacak?

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – DSİ’ye de gidiyorsunuz aynı şekilde.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yok, DSİ’ye... Şimdi, bak, tarla içlerinde gitmiyoruz.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Gidiyorsunuz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, sondaj çıkarırken gidiyoruz. DSİ’ye gitmiyoruz.

BAŞKAN – Yalnız, onunla ilgili de bir destekleme var Orhan Bey.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yo, desteklemeyi söylemiyorum.

BAŞKAN – Onu da yaptıkları için dolayısıyla başka yere gitmeye gerek yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Başka bir şey söylüyorum: İşte, yanıldığımız, tam da açmak istediğim bu. Tarla içi sulama meselesiyle yani damla sulama, basınçlı sulama meselesiyle...

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Ziraat Bankasına gittiğiniz gibi...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, hayır, o farklı.

Şu anda izni su kaynağı olarak DSİ’den alınıyor, tarla içi sulama olarak sadece tarım ilçe müdürlüklerinden ÇKS üzerinden izin alınıyor. Orada bir karışıklık var. Tam da onu söylemeye çalışıyorum aslında, işin en uzak noktasını söylemeye çalışıyorum. Yoksa yer altı su veya yer üstü su rezervini kullanıp kullanmamaya Devlet Su İşleri izin veriyor, onu biliyorum, oradan izin alınıyor. Ben yakın tarihte bir kuyu izni aldığım için de çok iyi biliyorum. Ama tarla içi sulamada birebir yani lateralları döşerken, ana hatları döşerken, tarla içi sulamada bu işlemi yaparken tarım ilçeden başka şu

anda bizim muhatabımız yok. Ama bundan böyle tarım ilçe kenarda duracak. Peki, tarım ilçedeki bu işleri kim yapacak? Yani Devlet Su İşlerinin bu kadar yaygın bir kadrosu var mı, teknik kadrosu var mı? Bütün bunları göz önüne almak gerekir, bu anlamda söylüyorum. Yoksa ana kaynak olarak Devlet Su İşleri bu işi layıkıyla götürüyor, yapması da gerekiyor. Bundan da yanayız. Hatta...

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Birleşmede fayda var. Birinin yapmasında fayda var.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakın, birleştirebilirsiniz ama birleştirmedeki amacınız verimliliği artırmak mıdır? Birleştirmedeki amacı anlamış değilim. Zaten sorun orada yani bu en uç noktadaki... Ben çiftçi olarak söylüyorum Sayın Bakan, tarlamda, 10 dönüm arazimde damla sulama yapacağım, projelendireceğim, kredi alacağım. Bu sürecin Devlet Su İşlerine kadar olan kısmı şu ana kadar Tarım Bakanlığında hiç başka bir kurum olmadan yürütülüp gidiyordu. Şimdi sizin yeniden, yeni bir organizasyon yapma ihtiyacınız var. Yani bu genel müdürlüklerin dışında... Bu genel müdürlükler elbette bir sorunu çözecektir, idari sorunu çözecektir ama yürütme anlamında, uygulama anlamında, en uzak çiftçiye ulaşma anlamında, onun sorununu giderme anlamında çok büyük eksiklikler yaşayacağız.

BAŞKAN – İsterseniz bu konuyu bir öğrenelim Orhan Bey.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, yani bu konuda çok büyük eksiklik yaşayacağız. Bunu özellikle...

BAŞKAN – Yani siz de çok emin konuşmuyorsunuz.

Sayın Bakanım, bu konuda bir açıklama yapmak ister misiniz, sistemin nasıl olduğu ve olacağıyla ilgili?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Müsaade ederseniz...

Çok teşekkür ediyorum sayın vekilimize.

Evvela şunu ifade edeyim, burada, tabii, bakanlık meselesi yok. Biz Sayın Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızla kardeş bakanlığız, en çok münasebetleri olan Bakanlık ve Sayın Bakan da benim çok yakın dostum.

Özellikle “Bu nereden çıktı?” dersiniz bu konuda sulama ile toplulaştırmanın bir arada olması lazım, oradan kaynaklandı yani daha hızlı hizmet için. Çünkü şunu biliyoruz: Eğer bir yerde toplulaştırma yapılırsa sulama projeleri daha rasyonel, maliyeti daha az -hatta bazı yerlerde yüzde 42 kadar az- ve daha kısa sürede yapılıyor. Maksat, burada, çiftçimize daha hızlı bir şekilde, daha süratli bir şekilde sulama ile toplulaştırmayı bir arada götürmek. Zaten şu ana kadar da Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü belli bir miktarda toplulaştırma yaptı.

“DSİ’nin de tecrübesi yok.” dediniz. DSİ de toplulaştırma yapıyor çünkü biliyorsunuz, o toplulaştırma kanununda DSİ ve Karayollarının sadece kendi projelerine münhasır olmak üzere toplulaştırma yapabileceği hükmü getirilmişti o zaman. Şu ana kadar biz de 423.500 hektar alanda toplulaştırma yaptık.

Dediniz ki: “Ziraat mühendisi yok.” Efendim, bizde ziraat mühendisleri 2’nci sırada, inşaat mühendislerinden sonra en çok ziraat mühendisi var, 631 ziraat mühendisi çalışıyor.

BAŞKAN – Daha da alacağız herhâlde, değil mi Sayın Bakanım?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Şu anda yeni kadroya çok sayıda ziraat mühendisi alacağız. Ayrıca, Tarım Reformu Genel Müdürlüğünden o tecrübeli arkadaşlar da muhakkak oradan DSİ’ye geçecek, biliyorsunuz, üç tane daire başkanlığı kuruyoruz. Dolayısıyla, tecrübeler birleşecek, mesele yok, devlette bir bütünlük var.

İkinci husus olarak şunu ifade etmek istiyorum: Bizim taşra teşkilatımız çok kuvvetlidir. DSİ'nin 26 adet bölge müdürlüğü var, çok büyük imkânlarla sahiptir. Ayrıca, Bakanlığın da orman teşkilatının -ki birlikte çalışıyor- gerek Doğa Koruma ve Millî Parkların, Meteoroloji teşkilatının da bölge müdürlükleri var, ayrıca DSİ'nin her bir ilde şube müdürlükleri var, gerektiğinde işletme müdürlüğü de yanında kurabiliyor yani şu anda taşra teşkilatı açısından en büyük, köklü teşkilata sahip olan kurumlardan biri de Devlet Su İşleridir. Bunu da unutmayalım.

Tabii, toplulaştırma gerçekten çok hassas, zor ama bu, neredeyse gece rüyama giriyor. Biz bununla ilgili Türkiye'de bu işi en iyi bilenlerle bizzat benim başkanlığında çok önemli bir bilgisayar sistemi, akıllı bir sistem kurmak suretiyle bunu çok daha iyi bir şekilde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığındaki tecrübeleri de üstüne koyarak -tabii, orada da büyük tecrübe var- birlikte çok daha güzel... Birlikte başaracağız zaten. Zaten, Sayın Bakanımızla "Bu meseleyi birlikte çözelim." diye karar aldık. Burada özellikle "Sulama ile toplulaştırma birlikte yürüsun." şeklinde bir düşüncemiz var, onu da özetle vurgulamak istiyorum.

Ayrıca, bizim Türkiye'nin her yerine ulaşacak gücümüz var, bizim her yerde teşkilatımız var. Bunu da özellikle vurgulamak istiyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu tasfiye edilen Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü...

BAŞKAN – Okyay Hocam, Sayın Öntürk'ün de bu konuyla ilgili bir açıklaması var, eğer müsaade ederseniz...

Buyurun Sayın Öntürk.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, mevcutta, şu an Devlet Su İşlerinin sulama sahasında olan alanlarda Devlet Su İşleri toplulaştırma yapıyor, Devlet Su İşlerinin sulama sahası dışındaki alanlarda da Tarım Bakanlığı yapıyor. Ben niye söz istedim? Hatay'da da şu an bir toplulaştırma çalışması var, Tarım Bakanlığı tarafından yapılmış.

Şu an, bizim toplulaştırmadaki problemimiz, iki kurum arasında uyumun olmamasından dolayı altı yedi yıldır iş daha yüzde 10'da değil. Tüm sulamalar kapalı sisteme dönüyor artık. Kapalı sistemin projesini Devlet Su İşleri yapıp verecek, ihale edecek; Tarım Bakanlığı 2012 yılında toplulaştırmayı ihale etmiş fakat oradan gelecek olan projenin o ahenkte yetismemesi... İşte altı yıl oldu, bizim işimiz hâlâ yüzde 10'da. Onun için, Tarım Bakanlığı yapar, DSİ yapar, DSİ de şu an şeyden çok önde gidiyor. Reyhanlı Barajı var bizim, Reyhanlı Barajı'nın önündeki alan DSİ sulama sahasında olduğu için çok hızlı gidiyor. Benim 2012 yılında takip ettiğim, ihale ettiğim konuda -ki nasıl takip ettiğimi de bürokrat arkadaşlar, Bakanım da bilir- aradan beş altı yıl geçti, Reyhanlı bizden şu an önde gidiyor. Onun için, burada hakikaten bunun tek bakanlık altında toplanması çok önemli. Bunu DSİ almışsa DSİ yürür, biz buna destek olalım.

Burada benim soracağım: Sayın Bakanım, bizim mevcuttu Tarım Bakanlığı yapıyor. Arkadaşlar, bugün de bizim sabah toplantımız vardı onlarla. Bundan sonraki aşamada onların muhatabı neresi olacak? Tarım Bakanlığı mı olacak, Devlet Su İşleri mi olacak? Bu işler nasıl devredilecek? Biz bunu 2019'a yetiştirmek için çok gayret ediyoruz, yerelden de bu beklenti çok üst seviyede. Burada, bu değişimden dolayı zaman kaybı olacaksa biz perişan oluruz. Ricam, bir an önce, yasa çıkar çıkmaz bunu hızlandırmamız lazım.

Teşekkür ediyorum.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, bir an önce kanunu çıkarırsanız biz de işe başlamış oluruz. O bakımdan, onu istirham ediyorum.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Sözü nü alıyor muyuz yani?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Efendim, olmayacak çünkü üç dört aydır Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımız ile bizim bakanlığımız birlikte çalışıyoruz. Nasıl olacak? Ne olacak? Komisyon kurulacak, iki ay zarfında hemen gerekli işlemler yapılacak. Bir kısmı eksik kalan varsa tamamlanacak, bir kısmı eğer yarım sa devredilecek. Buna birlikte karar vereceğiz.

Kanun bir an önce çıkarsa biz de gece gündüz çalışarak sizin işinizi çözelim, hatta önce Hatay'dan başlayalım madem öyle.

BAŞKAN – Orhan Bey, siz güzel bir konuyu açtınız.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, önemli.

BAŞKAN - Mehmet Bey'in de açıklaması oldu.

Bizim de KOP'ta çok ağzımız yandı bu işten.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet, farkındayım.

BAŞKAN – Gerçekten, onlarca proje sayabiliriz yani şundan, bundan kaynaklı olarak bahsetmek istemiyorum. Tek elde toplanmaz ise sıkıntı oluyor.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Benim aslında çok itirazım yok bu konuya. Aslında, meseleyi anlatmaya çalıştım ben yani özellikle tam uç noktasını söylemeye çalıştım çünkü en büyük problemi orada yaşayacaksınız. Çok net söylüyorum.

BAŞKAN – İyi bir noktayla başladınız, tartışma imkânı oldu.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yoksa tarlanın başına suyu kimin getirdiği önemli değil. Kaldı ki şu anda zaten sizin yönteminizle hangi bakanlık olursa olsun sonuçta müteahhide veriyorsunuz yani özel sektör götürüyor, burada bir denetçi mekanizması olarak görev yapıyorsunuz, yoksa bizzat Devlet Su İşleri ya da bir başkası yapmıyor bunu. Bunu denetlemek lazım. Ama mesela Diyarbakır'da bir problem var, yaklaşık on yıl oldu, ben Meclis gündemine de taşıdım. Aslında yeri değil burası, bunu da içermiyor, orada hakikaten çok kıymetli bir arazinin öbür taraftakiyle değiştirilmesi, arazilerin toplanması, hiç alakası olmayan birinin diğerinin arazisine gelmesi ama onlar başka şeyler, onlara girmiyorum.

BAŞKAN – Çok sayıda örnek verilebilir.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Benim derdim şu: Ben kırdan gelen biri olduğum için en uzaktaki çiftçinin yaşayabileceği sorunları öngörüp burada ortaya çıkarmaya çalışıp tartışılması gerektiği konusunda iddiam var yoksa...

BAŞKAN – Tarım, Orman Komisyonumuzun da en önemli özelliği bu.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Vekilim, bu safhada sizin de tecrübelerinizden istifade etmek istiyoruz eğer uygunsa, memnun oluruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Elbette, elbette.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Biz de katılımcı anlayışla çalışıyoruz.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bu konuda üzerimize düşeni yaparız.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Bu konuyla hatta bizzat ben ilgileniyorum bir mühendis olarak, hatta bir yazılım programı konusunda bir çalışma yaptık, onu gerekirse sizlere de sunarız. Burada adil bir şekilde... Öyle olmayacak kati surette yani bir yerdeki kıymetli araziye dağın başına atalım... Öyle bir program hazırlıyoruz ki adil olacak, çok önemli bir...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – İşte bütün mesele bu, biz de tam da ondan bahsediyoruz. Yaygın, erişilebilir, hakkaniyetli ama adil olmalı.

Bir örnek vermek isterim, kendimden dolayı örnek vermek isterim: Bir arazi var 284 dönüm -Sayın Bakan, yerini, mevkisini, parselini falan söylerim- bir toplulaştırma geçmiş, tek arazi, hiç ayrı yok. Bu arazide yüzde 12, yüzde 13 kesinti yaparak, yolları falan yapmışlar ama araziyi tam 3 parçaya bölmüşler. Bunun adı da toplulaştırma olarak geçiyor ve onaylanmış, geçmiş. O yüzden, kim, hangi firma, hangi kurum, hangi anlayışın yaptığı çok önemli değil, önemli olan aslına, özüne, doğruluğa uygun, tam da sizin ifade ettiğiniz gibi adil, adaletli olması ve ulaşılabılır, erişilebilir, en kırdaki yoksul çiftiği yalnız bırakmamak üzerine bunu söyledim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Buradan şunu anlıyor muyum? Özur diliyorum, bu sorunun cevabını almak zorundayım.

Tekrar söylüyorum: Tarla içi suya ulaşmayı Tarım Bakanlığıyla mı yürüteceğiz? Bunu anlıyor muyum? “Birlikte yapacağız.” dediniz de.

BAŞKAN – Tarla içi hizmetlerini geliştirme var zaten, o konu var.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Tarla içini de.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tarla içini de DSİ'nin.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok zor olur, uyardım.

BAŞKAN – O konu var zaten, eğer bakmışsanız var.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, zor olduğu için aldık zaten.

BAŞKAN – Desteklemelerini aldıkları için o var zaten orada. Çünkü o parçalılık durumunun düşünülmesi lazımdı, düşünülmüş o.

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun efendim.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ediyorum.

Gerçi, herkes, dışarıda bekleyenler ilerleyen maddeleri bekliyorlar, bir an önce diğer maddelere geçilsin diye ama üç tane yeni daire başkanlığı kuruyoruz yani yeniden bir reorganizasyon yapıyoruz. Bakın, ben şimdi size sayacağım, Tarım Bakanlığı vardı “Tarım ve Köyişleri Bakanlığı olacak.” dendi -bir reorganizasyon- Tarım, Orman ve Köyişleri Bakanlığı oldu, şimdi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı; Türkiye tarımı hep çöküyor. 14 milyon hektarlık bir alanda toplulaştırma yapılacak. Eskiden Toprak Su vardı, Köy Hizmetleri oldu “Daha iyi olacak.” dendi. Biz şimdi 3 tane yeni genel müdürlük, daire başkanlığı kuruyoruz. Hatay Vekilimizin söylediği de kötü bir örnek, kötü bir örnek de hiçbir zaman örnek olmaz. Yani onun giderilmesini belki burada çözebiliriz ama burada Devlet Su İşlerine vermemiz belki mantıklı olabilir sulamayla birlikte olan yerlerde. Peki, sulama yapılmayan yerlerde ne olacak? Yani bu kadar yeterli elemanı var mı? 631 mühendisle... Bunların çoğu kültür teknik mezunu mu? Tarımsal yapılar, sulama, inşaat dersleri aldılar mı? Yoksa zootekniden mezun olup da KPSS'yle -kazanıp- mülakatları geçen kişiler mi? Bu ciddi bir deneyim istiyor. “Deneyimli bir kurum varken, bunun deneyimini daha fazla arttırmamız gerekirken siz sürekli bilgisayar programlarından bahsediyorsunuz, o bilgisayar programlarını bu kurumlara yani mevcut kuruma yönlendirsek daha iyi olmaz mı?” diye ben soru sormak zorundayım. 631 mühendis son derece az ve bunlar deneyimli mi, yüksek lisansları, doktoraları var mı?

Çünkü “toprak toplulaştırması” dediğimiz olay herkesin memnun edilmesi gereken bir olay. Ben de bir örnek vereyim: Uzunköprü Eskiköy’de gelmişler, herkesten neredeyse onar on ikişer dekar arazi almışlar, bunun adı “toplulaştırma” mera alanı artmış. Tamam, mera alanı artsın ama o kadar hayvan yok köyde, o mera alanı da mera vasfını kaybetmiş. Yani çok örnekleri var. Uzman bir kurum varken o kurumu daha uzmanlaştırmıyoruz biz, şimdi Devlet Su İşlerine veriyoruz, o uzmanlaşana kadar kaç yıl geçecek? Örneklerde verdim, Tarım Bakanlığının isim değişiklikleriyle bir türlü uzmanlaşmanın olmadığını söyledim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Akyıldız...

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, ben de birçok konuya tekrar değinmemek istiyorum çünkü aynı şeyleri tekrar etmemek adına.

BAŞKAN – Evet, tabii, özellikle istirhamımdır yani değinilen konuları tekrar etmeye gerek yok ki mesafe kaydedelim.

Çok teşekkür ederim Sayın Akyıldız.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Toplulaştırmanın tek elde toplanmasının amaçlanması çok doğru, benim de çok katıldığım bir konudur Sayın Bakan, teşekkür ediyorum, bu çok iyi niyetli demin söylediğim gibi.

Burada ben de tekrar bir endişemi sizlerle paylaşmak zorundayım. Sayın Bakan, öncelenmesi gereken husus, tabii, donanımlı merkez ve taşra teşkilatı olan bir kurum. Siz de “Bu konuda bizim donanımımız var, teşkilatımızda var.” dediniz ama burada getirilen taslakta da taşra teşkilatının oluşumuna yer verilmediğini görüyoruz. Bu bir eksiklik, burada belki belirtilebilirdi. Burada sadece ne diyor...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Taşra teşkilatımız zaten var.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Arazi Toplulaştırma ve Tarla İçi Geliştirme Başkanlığı öngörülmesi, diğer hizmetlerin Tarım Reformu Genel Müdürlüğüne bırakılması anlamına mı geliyor? Yani burada bir bütünlük bozulması söz konusu olabilir diye endişemi paylaşmak istiyorum.

Yine, bir başka husus da toplulaştırmaya yıllardır hakikaten emek veren, katkı veren ve burada gönül veren kurum ve kuruluşlar var, burada çok çalışan, çok ciddi teknik elemanlarımız var. Şimdi, bunlar bu toplulaştırmadan kopacaklar mı yoksa bunlar tekrar Devlet Su İşleri bünyesinde bu işe emek vermeye devam mı edecekler? Bu konuda düşünceniz nedir?

Ben teşekkür ediyorum. Aynı şeyleri tekrar etmiyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkürler, sağ olun.

Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakanım, öncelikle Hükümetin toplulaştırmada sorun olduğunu görmesinden ben mutluluk duydum çünkü on beş yıllık iktidarı boyunca toplulaştırmayla ilgili çok sayıda sorun oluştu ve bu konuda çok sayıda da mahkeme var.

Şimdi, bu yapının tek elde düzen bulması ve toplulaştırmanın bir an önce gerçekleşmesi ülkenin yararına ama arazilerin parça olmasından öte tarım yapılabilecek alanların toplulaştırma kapsamında olması nedeniyle çiftçi kayıt sistemine dâhil olamayan, mağdur olan çiftçilerimiz de var. Bunun yeniden bir yapılmaya girmesi sürenin gecikmesini de beraberinde getirecek. Oysa bizim bölgeler

için hızlandırılması gerektiğini düşünüyorum. Toplulaştırma da bayağı bir sorun yaşanıyor. Bu küçük arazinin sulu arazi olması, büyük arazinin kuru arazi olması; ikisi arasındaki sorunun yarattığı bir paylaşımada adaletsizlikle ilgili yargıya taşınan çok sayıda konu oldu. Bu birleşmenin, tek elde toplanmanın sanırım yargı üzerinde de devam eden mahkemeler konusunda da oluşturacağı bir sıkıntı da olacak. Herhâlde onlar da yeniden, sil baştan dava konusu olacak.

Bu anlamda arazi birleştirmelerle ilgili sürecin hızlandırılmasında büyük fayda var ama adaletsizlik konusunun da mutlaka görülmesinin önemli olduğunu düşünüyorum. Bu toplulaştırmanın belli bölgelerde uygulanıp belli bölgelerde hâlâ başlamamış olması, bir ilin bir kısmında toplulaştırma varken diğer taraftakilerde uygulanmamasının yarattığı sorunlar da var. Bu sürecin bir an önce çiftçilerin lehine düzenlenecek girişimlerle sonlandırılmasını temenni ediyorum. Ama belirttiğim gibi adalet ve hakkaniyetin, size geçtikten sonra yaşam bulmasını da diliyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakanım, buyurunuz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, özellikle şunu belirteyim: Tabii ki Toprak Reformu Genel Müdürlüğündeki tecrübeli elemanlar –zaten madde var- DSİ’ye geçecek, onların tecrübelerinden elbette istifade edeceğiz. Amerika’yı yeniden keşfetmenin manası yok, oradaki tecrübeyi -DSİ de şu anda önemli miktarda toplulaştırma yapıyor- ikisini birleştireceğiz ki daha güzel bir netice alınacak.

Kaldı ki biliyorsunuz, Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün bölge teşkilatı, taşra teşkilatı yok ama bizim var. Hatta şimdi İstanbul hariç, bir de Artvin’de sulama pek yok; ikisi hariç olmak üzere 24 bölgede şube müdürlüğü, her ilde de bu konuda eleman zaten hazırlandı şu anda, böyle bir çalışma içindeyiz. Ben de şuna inanıyorum: İnşallah birlikte çalışacağız. Tabii, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü de çok güzel işler yapıyor, orada da tecrübeli arkadaşlar var, onları da biliyoruz. Dolayısıyla onların da DSİ’ye aktarılmasıyla tarla içi sulama, tarla içi geliştirme ve toplulaştırma hizmetleri bir kurum tarafından yürütülecek, hesabı bir kuruma soracağız. Meselenin özü bu.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Akgün...

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Sayın Bakanım, Sayın Başkan, çok değerli milletvekili arkadaşlarım ve bürokrat arkadaşlarım; az önce bir konu gündeme geldi, Orhan arkadaşımız “Bir kuyunuz olsa damlama sulama için tekrar il tarım müdürlüğünden veyahut da Bakanlıktan izin alınacak.” diye bir ifade kullandı. Ben bunu belirtmek istiyorum: Su ihtiyaç belgesini il tarım müdürlüğüne verdiğinizde eğer havzada su kuyusu açmak serbest ise kuyunuz açıldıktan sonra hiçbir damlama sulama projesine ikinci kez izin almanıza gerek yok, hatta ve hatta yüzde 50 hibe de kredi desteği var. Onu bilgilerinize sunuyorum Değerli Orhan kardeşimin belki o konuda bir eksik bilgisi olmuş olabilir, onun için.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Efendim?

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Su kuyusu açıldıktan sonra, 10 dönüm arazinizde damlama sulama yapmak istediğinizde tekrar Bakanlıktan izin alındığını söylediniz veyahut da il tarım müdürlüğünden...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Yok, öyle bir şey söylemedim.

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Siz öyle söylediniz için söylüyorum.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Hayır, proje sürdürme işini söyledim. DSİ’yle bir işimiz yok, izin falan yok, onu söyledim. Öyle bir şey yok, Devlet Su İşlerinden sadece kuyu izni alıyorsunuz.

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Tabii, ondan sonra istediğiniz kadar damlama sulama yapabiliyorsunuz, öyle bir izin yok.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sadece tarım ilçeye gidip projeniz varsa...

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Su ihtiyaç projesini veriyorsunuz, ondan sonra dilediğiniz gibi...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Tabii tabii, öyle bir şey yok.

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Aynı zamanda yüzde 50 de Hükümetimizin hibesi var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tamam, maksat hasıl oldu, teşekkür ediyoruz.

Sayın Erdem...

MEHMET ERDEM (Aydın) – Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; ben de şunu ifade etmek istiyorum: Son on beş yılda AK PARTİ hükümetleri döneminde toplulaştırma çalışmaları hız kazandı. Benim de üçüncü dönem milletvekilliğim. Aydın’da, ilimizde hızlı bir şekilde toplulaştırma çalışmaları, faaliyetleri yürütülürken en çok sıkıntı çektiğimiz, kurumlar arasındaki akupla çalışma yapılamamasıydı. Ben, bu sorun ortadan kalkacağı için özellikle teşekkür ediyorum ve bundan sonraki süreçte bu kurumlar arasındaki... Yani bir yandan sulama projesi, bir yandan toplulaştırma çalışması, DSİ, Tarım Bakanlığı; bu sorun ortadan kalkacak, çok faydalı olacak.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun Sayın Vekilim.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, toplulaştırma Devlet Su İşleri ve dolayısıyla Bakanlığımıza bağlanıyor, Orman ve Su İşleri Bakanlığına bağlanıyor; büyük bir değişiklik. Bu büyük değişiklik, gördüğümüz kadarıyla önceden çok güzel hazırlanarak, planlanarak, öngörüler nelerdir, o öngörülerin eksiklikleri tamamlanarak bir şekilde önümüze gelmiş değil gördüğüm kadarıyla. Bu büyük değişiklik, büyük de problemler yaşanacak Sayın Bakanım.

Şöyle ki: Özellikle arazinin kıymetlendirilmesi burada en büyük hususlardan biri. Arazinin kıymetlendirilmesinde nasıl bir yol izlenecek?

Şimdi, ben kendi arazimden bir örnek vermek istiyorum. 88 dönüm bir araziye, özellikle de E-5 asfalt boyunda olan bir araziye almışlar, asfalttan 3 parsel öbür tarafa vermişler, 88 dönüm araziye 55 dönüme düşürmüşlerdi. Böyle bir rezillik de oluyor Sayın Bakanım, maalesef. Yani gördüğüm kadarıyla, önümüze çıkan sorunların ne şekilde düzeltileceği, bu vatandaşların birbiriyle olan problemlerine nasıl çözüm bulunacağı konusunda bir açıklık yok. Bu, yarın öbür gün karşımıza çıkacak, uygulanırken çok büyük sorunlar yaşanacak ve bu projenin de sürekli olarak gecikmesine sebebiyet verecek. Bunların hassasiyetle ele alınması ve arazinin kıymetlendirilmesi açısından çok dikkatli olunması gerekiyor ve bütün herkesin, özellikle bu toplulaştırmayı arazisinde yaşayan kişilerin, çok rahat bir şekilde “Tamam, bu iş gerçekten doğru oluyor.” diyebilecek kanaati oluşturması lazım, aksi takdirde sorunlar çok büyüyor.

Benim arazimde “Ben mahkemeye vereceğim, bu iş böyle yürümez.” dedim, “Aman, sakın mahkemeye verme, ne istiyorsun?” dediler, “Arazim olduğu yerde kalsın ve metrekaresinin de değiştirilmesini istemiyorum.” dedim, bu şekilde anlaştık da yapıldı, yoksa mahkemeye verildiği zaman ne kadar uzayacağını az çok tahmin ediyorsunuz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Bal.

EBUBEKİR BAL (Diyarbakır) – Sayın Bakan, Değerli Başkan, değerli arkadaşlar; aslında toplulaştırma en fazla bizim bölgede. Toplulaştırma aslında bir uzlaşma kültürüdür; bütün köylü çağrılır, harita üzerinde uzlaşılır, ondan sonra yapılır. Bizde bu uygulama öyle oldu. Yani demin arkadaşları izlerken de işte, tarla şu boyuta geçti, farklı boyuta gitti; aslında öyle değil. Toplulaştırmada, müşterek olduğum iki köyde bütün köylü çağrılır ve bu uzlaşarak yapılır. Zaten uzlaşmadan bu iş olmuyor, toplulaştırma da bu işe girmiyor. Yani bu işi doğru koyalım.

Şimdi, ne için DSİ'ye devredildi? Ne için bu toplulaştırma devredildi? Aslında, benim yaşadığım bölgede, Diyarbakır'da, Devlet Su İşleri 1996 yılında bir ihale yapmış ve kamulaştırma yapmadığı için, kanaletlerin bir kısmı zor yere geldiği için de bitiremiyor. Yani bunu göz ardı etmeyelim. Bugün bir tarlanın sulanmasıyla sulanmaması arasında ne kadar fark olduğuna, hem ülke ekonomisine hem de tasarruf eden çiftçi için ne kadar tasarruflu olduğuna hepimiz şahidiz. Bu tarlanın bölünmesinin ekonomiye bir faydası yok. Yani ben 20 dönüme de karşıyım aslında, en azından 80-90 dönüm olması lazım.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ortalama 60 dönüm zaten Türkiye'de.

EBUBEKİR BAL (Diyarbakır) – Onu söyleyeceğim.

Bir çiftçinin kuru araziye ekip biçmesi için asgari olarak 100 dönüm olması lazım. Bu sulu arazide belki 20 dönüme inebilir ama kuru arazide bunun 100 dönümün altında olmaması lazım.

Bence bu işin Devlet Su İşlerine geçmesinin, devredilmesinin daha faydalı olacağı inancındayım çünkü ha bire sulamayla ilgili çok büyük sıkıntılar yaşanıyor, bizim bölgede de yaşanıyor. Bunun Devlet Su İşlerinin kontrolüne girmesinin bence faydalı olacağı inancındayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kayan.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşımız, özellikle “Bunun bir yerden alınıp diğer bir yere götürülmesi.” filan dedi. Ben yaşanan bir örneği size veriyorum, bu olay gerçekleşti ve biz tapularımızı yeniden aldık.

Şimdi, arkadaşlar, bu bahsettiğim yer, iki şehir arasındaki bir asfaltın üzerinde olan bir araziye 3 parsel öbür tarafa göndermek ve orada da 88 dönüm yeri 55 dönüme düşürmek. Ben size bunun her şeyini, kayıtlarını olduğu gibi getirebilirim.

BAŞKAN – Sayın Kayan, gerçekten çok öyle olanlar var, bazen de mecbur kalınıyor. Günde 30 kişi bana...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Oluyor tabii.

Şimdi, arkadaşımız “Böyle bir şey olmuyor.” dedi, sanki biz bunu havadan konuşuyormuşuz gibi bir...

EBUBEKİR BAL (Diyarbakır) – Ben şimdi size söyleyeceğim.

Bakın, arkadaşlar, arazinin kesilecek miktarı belli, yüzde 5'se 5'tir, 4'se 4'tür. Anlatamadım. Sayın Vekilim, sizin söylediğiniz yüzde 30'a tekabül ediyor, toplulaştırmadaki arkadaşlar burada böyle bir şeyin mümkün olmadığını söylüyor.

BAŞKAN – Evet, tartışmayalım.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Şimdi, bu bitmiş olay değil, çizilip tekrar tekrar bu bölgelerdeki köyler veyahut da mahallelerin önüne getiriliyor bunlar, proje olarak getiriliyor, orada insanların bilgisine sunuluyor. O aşamayı söylüyorum ben. Biz kabul etseydik bizim 32 dönüm aramız gitmiş olacaktı.

BAŞKAN – Sayın Kayan, tamam, teşekkür ediyorum.

Sayın Bal size de teşekkür ediyorum.

Ben bu konuda bir açıklama yapmak istiyorum.

Arkadaşlar, yüzde 100 memnuniyet hiçbir yerde olmaz, olmamıştır da. En fazla KOP bölgesinde arazi toplulaştırmasıyla ilgili mücadele veren insanlardan birisiyim, hiç kimseyi yüzde 100 memnun edemezsiniz; bir ağacı kalır ayrılan yerde, ondan dolayı yine içinde üzüntü kalır. Hatalar olur, ufak tefek olur ama önemli olan yüzde 99 memnuniyetlere varabilmektir. O nedenle teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde herhangi bir önerge yok, görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 6200 sayılı Kanununun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “beş” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Evet, görüş beyan etmek isteyen? Yok.

Herhangi bir önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 6200 sayılı Kanununun 25 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

“b) Genel Müdürlük tarafından gerçekleştirilen arazi toplulaştırması işlemleri için yapılan harcamalar ile baraj, gölet gibi depolama tesislerinin sulama maksadına ilişkin yatırım bedeli ve sulama tesislerinin yatırım bedeli amortismanına tabi değildir.”

BAŞKAN – Madde hakkında görüş beyan etmek isteyen?

Buyurun.

İRFAN BAKIR (Isparta) – Sayın Bakanım, “arazi toplulaştırması işlemleri için” denilen yerde tarla içi geliştirme hizmetlerinden yol yapımı, tahliye kanalı da amortismanına tabi midir değil midir?

“Arazi toplulaştırması” denilmiş, “tarla içi geliştirme” denilmemiş burada. Çünkü şöyle bir şey var: “Proje inşaatın sulama inşaatı kapsamında yapılan boru hatları, hizmet bakım yolları, drenaj kanalları için amortismanına tabidir.” der.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, bence de çok uygun bir durum bu. Uzman arkadaşlar var mı, sorabilir miyiz bu konuyu? Arazi toplulaştırması terminolojik olarak tarla içi geliştirme hizmetlerini kapsıyor mu? Kapsıyorsa gerek yok, kapsamıyorsa gerek var.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tarla içini şöyle ifade edeyim: Efendim, tarla içi geliştirme ile sulamayı biz bir arada değerlendiriyoruz ama toplulaştırma ayrı...

BAŞKAN – Şöyle Sayın Bakanım: Burada “arazi toplulaştırması” denilince tarla içi geliştirme hizmetlerini de kapsıyorsa bu terim... Sayın Vekilimizin talebi zaten o yönde oldu değil mi?

İRFAN BAKIR (Isparta) – Evet.

BAŞKAN – Uzman arkadaşlardan bu konuda cevap verecek var mıdır?

İRFAN BAKIR (Isparta) – Yalnız burada şu olay var Sayın Bakanım: Şimdi, “Proje inşaatın sulama inşaat kapsamında yapılan boru hatları, hizmet bakım yolları, drenaj kanalları amortismanına tabidir.” diyor. Yani burada bir çifte standart var.

BAŞKAN – Anladım, iyi bir konuya temas etmişsiniz.

Uzman arkadaşlardan kim konuşmak istiyor, mikrofona basabilirse söz vereceğim. Sadece teknik olarak, bu konu bu mudur?

Buyurun.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI TARIM REFORMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI METİN TÜRKER – Arazi toplulaştırması olayı imar 18 uygulaması gibidir. Dolayısıyla “tarla içi geliştirme hizmetleri” dediğimiz zaman, tarlada verimi artıracak her türlü faaliyet olur. Dolayısıyla, biz, projelerimizi “arazi toplulaştırması ve tarla içi geliştirme hizmetleri projesi” diye tanımlarız, ihale ederiz ve sonunda da bitiririz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yani bu durumda “dâhil” diyoruz.

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI GENEL MÜDÜR YARDIMCISI METİN TÜRKER – Aslında konulursa daha iyi olur.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Şimdi, efendim, burada aslında çiftçilere çok büyük bir imkân sağlıyoruz. Şöyle: Biliyorsunuz, faraza, bir sulama tesisinin işletilmesini devrettiğimiz zaman o sulama tesisine alakalı baraj, gölet, şebeke bütün bunların maliyetlerini geri ödemek durumunda. Biz bu kanunla bunları, DSİ’ye ödemek durumunda olduğu bu hususları tamamen kaldırıyoruz. Amortismanına tabi değil, bunu devlet yapacak, çiftçiye bilabedel teslim edecek manasında. Dolayısıyla bu gerçekten çok önemli bir madde. Şimdiye kadar bunlar tahsil edildi, edilmedi şeklinde gündeme gelmişti. Biz burada tahsilat makbuzlarından birkaç örnek de gösterdik ama bunları artık kaldırıyoruz.

Hayırlı olmasını diliyorum. Bu çok önemli bir gelişme, büyük bir imkân.

İRFAN BAKIR (Isparta) – Sayın Başkan, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

İRFAN BAKIR (Isparta) – Sayın Bakanım, esas mesele şurada: Proje inşaatının sulama inşaatı kapsamında yapılan boru hatları, hizmet bakım yolları, drenaj kanalları için amortismanına tabidir ama bunda “tabi değildir” diyor. Tabi midir değil midir? Meselenin özü bu. “Tabi değildir.” diyor burada ama diğer taraftan da “...proje inşaat işlerinde tabidir.” yazıyor, çelişki var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, burada çok açık söylüyoruz: Bizim burada kastettiğimiz, daha önce aldığımız baraj, gölet ve ana hat şebeke, sulama şebekesi, terfi merkezi gibi bütün bunlar amortismanına tabi değil, onu özetle vurgulamak istiyoruz. Yani kayda girsin diye söylüyorum, sulamanın bütün müteammim cüzleri amortismanına tabi değil.

İRFAN BAKIR (Isparta) – Efendim, tabi değildir, doğrudur yani sizlerin dediği de ben şunu söylemeye çalışıyorum: Proje inşaat safhalarında yani “Sulama inşaatı kapsamında yapılan boru hatları ve hizmet bakım yerleri, drenaj kanalları amortismanına tabidir.” diyor proje inşaatın şeyinde. Bir bakmak lazım tabii.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tamam, ona da bakalım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Madde hakkında bir önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

17.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.03

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.50

BAŞKAN: Mehmet BABAOĞLU (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet ÖNTÜRK (Hatay)

SÖZCÜ: Mehmet ERDEM (Aydın)

KÂTİP: Hüseyin FİLİZ (Çankırı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, saat 19.00'a kadar ara veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.51

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.06

BAŞKAN: Mehmet BABAÖĞLU (Konya)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet ÖNTÜRK (Hatay)

SÖZCÜ: Mehmet ERDEM (Aydın)

KÂTİP: Hüseyin FİLİZ (Çankırı)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantıyı açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

5'inci maddede kalmıştık.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 6200 sayılı Kanununun 32 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İşletme, bakım ve yönetim sorumluluğu kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişilere devredilmiş olan sulama tesislerinde, faydalananların ödeyeceği ücretler ve bunların ödeme süresine ilişkin hususlar devir sözleşmesi ile belirlenir. Bu ücretlerin tahsilatı devralan tarafından sağlanır. Zamanında ödenmeyen ücretler için 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre takip işlemleri yapılır.”

BAŞKAN – Madde üzerinde görüş beyan etmek isteyen?

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakanım, bu, sunumda da konuşulmuştu. Maddeyle ilgili 5, 6 ve daha sonraki 3 maddenin ruhu özünde sulama birlikleriyle birlikte değerlendirilebilecek bir durum. Burada suyun tarlanın başına götürülüp burada abonelik ücretiyle yapılacak işlemleri içeren bir düzenleme geliyor. Ama bundan sonrakinde de suyun özelleştirilmesi var. Anladığım kadarıyla kanunun bütünü içinde durum değerlendirilmiş. Çünkü sulama birliklerinin de -bunun devamında gelecek düzenleme ışığında önerildiği biçimiyle- ortadan belli birimlerinin kaldırılması getirecek bir düzenleme. O anlamda, 5'inci maddenin biz de kaldırılmasının doğru olacağını düşünüyoruz. Çünkü şu anda çiftçinin durumu ortada. Ülkemizde yaşanan mağduriyetler var, bazı yerlerde bu konuda sayaçların konulup tahsilatın yapıldığı ifade edilse de genele yayıldığı zaman doğacak sorunlar var. Bilahare bunun sonucunda desteklemeden -yine bununla ilintili olduğu için söylüyorum- yapılacak ücret ödememe nedeniyle kesintide bir mağduriyet yaratacak. Sulama birlikleri de bu mevcut durumuyla oraya gelmeden bu 2 maddenin ışığında özelleştirmeyi de içine aldığı için 6'ncı madde, yaratacağı sorunlar ve sıkıntılar olduğunu düşünüp 2 maddenin de çıkarılması yönünde düşünce belirtiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Başka, görüş beyan etmek isteyen?

Buyurun Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Aslında, bizim başından beri tasarının sulamayla ilgili bölümüne bütünüyle itiraz etmemizin temel gerekçelerinden bir tanesi bu. Bu maddeyle bir ticari sözleşme yapıyorsunuz. Yani açıkça çiftçi o sözleşmeyi imzalamadığında çiftçiye su verilmeyecek gibi bir durum çıkıyor burada. Biz son yıllarda

sözleşmeyle elde edilen kazanımlar, sözleşmeyle karşılıklı yapılan işlerde çiftçinin hep zarar ettiğini gördük. Yani bu su meselesini bir sözleşmeye getirip bir elektrik aboneliği gibi bir hâle getiriyoruz galiba, benim anladığım durum bu, çok net değil çünkü. Yani sadece böyle... Oysa tamamen altyapısı bitmemiş, tamamen kapalı sisteme geçmemiş, tamamen her arazide, her parselde, her bahçede ya da tarlada vananın olmadığı bir ortamda çiftçiyi bir karşılıklı sözleşmeye zorlamayı çok etik bulmuyoruz açıkçası. Yani şu anda açık sular için de aynı şey geçerli midir? Bu yöntem nasıl uygulanacaktır? Sözleşmenin içeriği hangi gerekçelere ve dinamiklere dayanacaktır? Çiftçinin buradaki kazanımları ne olacaktır? Eğer biz çiftçinin yararına bir şeyler düşünüyorsak bu nasıl olacaktır? Bunun hangi yöntemle yapılacağı konusu o kadar muallak ki. Bir sözleşme yapılacak, ne yapılacak, kiminle yapılacak? İşte, DSİ'yle mi yapılacak ya da nasıl olacak, bunların hiçbiri belli değil. İşte, kapalı sulamalarda zaten kısmen bir sayaç meselesi var, kullandığı sayaç kadar su veren belirli sulama yapıları var, bu ülkede şu anda var. Ama şimdi böyle bir maddeyi koyduğunuzda açık sular ne olacak? Motopompla sulama yapan ben mesela, su motoruyla su çekeceğim arttan, büyük kanaldan, açık kanaldan. Ne yapacağım, nasıl olacak bu iş, tarlamin hangi başına, hangi saati koyacağım, su motoruna mı saat konacak, nasıl yapılacak bütün bunlar? Yani o yüzden, gerçekten bunların sahici bir şekilde düşünülüp gerekçeleri üst üste konulup hakikaten nerede, neyin, nasıl kullanılacağıнын bilinmesi gerekiyor. Eğer biz bilemezsek çiftçi nasıl bilecek bunu? Biz bunu çözemezsek, anlamazsak çiftçi nasıl uygulayacak bunu? O yüzden, burada sorun görüyoruz. Henüz altyapı yetersizliği ve istenilen kapalı sulama sistemi ve her tarlaya vana meselesi çözülmeyen -sevgili arkadaşımızın dediği gibi- bu maddeye de bağlı olarak birkaç maddenin bu tasarımdan çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz çünkü altyapı olarak ve sistem olarak henüz buna hazır olmadığımızı düşünüyoruz. Bir de belli değil sistem yani ne dayatılacak, çiftçi neyin sözleşmesini yapacak, bunu bilmiyoruz. Eğer açıklanırsa, detaylandırılırsa fikir sahibi, bilgi sahibi olursak bir şeyler söyleyebiliriz belki.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu konuda siz bir açıklama yapmak ister misiniz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, bunu şöyle arz edeyim: Malumunuz, tarla içi sulamalar da DSİ'nin uhdesine veriliyor. Dolayısıyla özellikle daha önce de ben sizlere sunum yapmıştım tarla içi sulama nasıl olacak diye. Özellikle de tarlanın başına kadar suyu getiriyoruz, orada, neticede damlama veya yağmurlama sulamada bir su alma ağızlığından -hidrant deniliyor- oradan suyu vereceğiz vatandaşa. Orada elbette su hudutsuz değil yani su sınırlı. Dolayısıyla belli bir plana göre su verilecek ve vatandaş da şu anda sayaç olmadığı zaman, sözleşme yaptığı zaman vahşi sulama yapıyor, gerçekten tarla tuzlanıyor. Burada maksat sulamayı kontrol edelim, ne kadar su gidiyor, bütün bu alanı sulayalım. Çünkü eğer kaynağa yakın olan kısımda su fazla kullanılırsa aşağıdaki kısma su gitmiyor, sıkıntı oluyor, bir adalet sağlanamıyor. Sözleşmede sadece bu şekilde kapalı sulama sistemi yapılan yerlerde açık sulama yapılıyorsa herhangi bir sayaç yok. DSİ'nin veya sulama birliğinin veyahut da herhangi bir kurumun işlettiği alanlardaki sözleşme... Normalde, biliyorsunuz, su kanalizasyon idarelerinde de biri su alacaksa ne kadar su alacak, nedir, bunun bir planı var, bir ölçüsü var. Vatandaş kontrol etmek açısından hatta bu konuda biz "SCADA" dediğimiz su kumanda sistemini koyarak -bilgisayarla- daha çok modern bir sisteme geçmek istiyoruz. Sözleşme de gayet basit, ne sulayacak, tarlası nerede, nereden alacak, bununla ilgili hususlar, bir de ona teslim edeceğimiz, elbette DSİ'nin yapacağı su alma ağızlıkları var, vanası var, su var, bunları teslim edeceğiz. Yani bu maksat, çiftçinin de lehine, o bölgede sulama yapanların toplamının menfaatine olan bir husustur, onu da özellikle belirteyim. Tabii, bu konudaki hususları kanunda en ince detayına kadar yazmak mümkün değil. Ama bu konuda arkadaşlar yönetmelik de hazırlıyor, gerekirse, yönetmelik hazırlama safhasında ben her zaman görüşlerinize açığım, sizleri de davet ederiz, yönetmelik hazırlarken bunları teker teker

sunarız, tenkit ve tavsiyelerinizi alırız hatta taslak bir şey de var, olgunlaşmadığı için ben sunmuyorum. Yani bu, çiftçimizin lehine, aynı zamanda tarlanın tuzlanmasını ve çoraklaşmasını önlemek için yapılan bir çalışma.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Sayın Gaytancıoğlu...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Özur dilerim, benim biraz devam etmem gerekiyor, bir iki şey daha söylemek isterim, dağılmasın diye söylüyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Sayın Bakan, ben çok pratikten geliyorum, bunun farkındayım. Şöyle: Şu anda, çiftçinin ektiği ürünle ilgili o ürünün yıllık ne kadar suyla sulanacağını ve toprağın günlük, üç günlük, beş günlük neminin ölçülmediği, taban suyu ve toprak entansitesitesinin yani toprağın geçirgen, az geçirgen, ağırlığının tespit edilmediği, günlük su verme kapasitesinin bilinmediği bir ortamda bu tür bir sözleşme o çiftçiyi aşağı yukarı sezonun yarısında yolda bırakır yani yarı döneme bile kalmaz bu.

Ben yine bir örnek vermek isterim. Pratikte bahçenin ya da tarlanın kenarının örneğin yüzde 60 ağırlıkta su tutma kapasitesi, çok yüksek ama ortasında kumsal bir bölge var, kumsal bölgede yüzde 40, yüzde 35 seviyesinde bir entansite var yani geçirgen bir su kapasitesi var, siz aynı suyla onu yaptığınız zaman o tarlanın kumsal ve geçirgen olan bölümünde susuz kalırsınız Sayın Bakan, üçte 1'ini bile tamamlamadan, temmuz ayında o kapasiteyi doldurur. Ondan sonra da geleceğim ben DSİ'ye, diyeceğim ki benim suyum bitti. Siz ne diyacaksınız? “Az kullansaydın da tedbirli kullansaydın da bitirmeseydin.” Böyle bir şey var mı Sayın Bakanım? Siz altyapısını tamamlamadan, o tarlada ekilecek toprağın yapısını ölçmeden, toprağın yoğunluğunu, geçirgenliğini hesaplamadan, infiltrasyonunu ve o bitkinin sezonluk su ihtiyacını ki onu siz belirleyemezsiniz, iklimi belirleyemezsiniz, küresel ısınma, iklim değişikliği dediğinizde kolay değil bunu pratikte bir anda uygulamak, tam da bunu söylemeye çalışıyorum. Kâğıt üzerinde çok şey kolay, her şeyi yaparsınız, akşamdan sabaha her şey dört dörtlük ama uygulama geçtiğimizde bunun ciddi problem olacağını, özellikle tahlil, bitkiye göre su yapısı ve ortalama günlük ya da haftalık su talebi ve verime miktarını çiftçiye sunmadan bu sözleşmelerle ancak çiftiyle kavga edersiniz, çok samimi söylüyorum, o yüzden çıkarılması gerektiğini düşünenlerdenim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gaytancıoğlu, buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ediyorum.

Bu sayaç hikâyesi şeye benzedi; bir zamanlar, hatırlarsınız, bir devlet büyüğümüzün bir firması bütün evlere elektrik sayacı takmıştı, sonra onlar hiçbir işe yaramadı, bu da buna benzeyecek ileride. Çünkü tarım politikasını devlet yönetir. Yani siz çiftçiye yeterli bilgiyi, yeterli teknolojiyi, örgütlenmeyi, sulama ve depolama olanaklarını yani altyapıyı devlet olarak sağlıyorsunuz. Siz bunları sağlamadan dünyanın en pahalı elektriğini, en pahalı mazotunu, şimdi en pahalı suyunu vererek bir de diyorsunuz ki “Sayaç takıyoruz.” Üreticinin gelirini artırmıyorsunuz. Her ay bunun ücretini tahsil edeceksiniz. Her ay çiftçi para kazanıyor mu? Her ay süt sağır gibi tarlasından ürün mü sağıyor? Böyle bir şey var mı?

Dolayısıyla bu 5'inci maddenin ben de çıkarılması yönünde... Zaten bu diğeri de birbirine bağlı, 6'ncı madde de buna bağlı. Yani çiftçinin eğitimi vermeden sayaca bağlıyorsunuz, bunun yanlış olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Gaytancıoğlu.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yalnız, bu konuda Sayın Gaytancıoğlu'na bir cevap verebilir miyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Şimdi, efendim, biz hakikaten sulamalar, baraj, göletler konusunda -sulama barajı ve göletlerini kastediyorum- çok büyük hamle yaptık, Bin Günde Bin Gölet, şimdi 1071 gölet ve sulama tesisi, tamamen kapalı sistem bunlar. Nereden nereye geldiğimiz açık. Yani hep bu altyapıyı hazırlıyoruz. Ayrıca, diyorsunuz ki "iklim değeri." Zaten tarla içi geliştirme hizmetleri DSİ'ye geçiyor ayrıca meteoroloji de bizde. Aşağı yukarı Türkiye'nin her ilçesinde her noktada bizim otomatik meteoroloji ölçüm istasyonlarımız var. Bu bakımdan, tarla içindeki analizler zaten -Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı- aşağı yukarı Türkiye'nin her yerinde bu yapıldı, toplanıyor. Ayrıca, sizi bir ara davet edeceğim, çok büyük bir bilgi işlem merkezi kurduk, gerçekten, hakikaten acil durum yönetim merkezi şeklinde bütün Türkiye şu anda avcumuzun içinde, neresi ormanlık, neresi arazi, birinci sınıf arazi vesaire bunlar artık Türkiye'de var, bunu gururla ifade ediyorum. Yani eskisi gibi değil, teknoloji çok gelişti. Hatta ben Başkanımızı da davet ettim, inşallah uygun bir zamanda bu ileri teknoloji merkezini sizlere bir göstermek istiyoruz.

BAŞKAN – Oraya geleceğiz inşallah.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANİ VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yani şu anda sadece tarımda değil, ormanda da bir yangın olduğu zaman yangın harekât merkezinden veya ADM dediğimiz acil durum merkezinden yangına giden helikopterin o andaki koordinatlarını, hızını hatta yanan arazinin bitki örtüsünü merkezden görüyoruz yani artık teknoloji böyle, bunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Dolayısıyla burada da kastedilen şu: Tarla içi hizmeti götürdüğümüz vatandaşa bu zaten, açık sulama sistemlerine koyacak değiliz. Tarla içi yağmurlama ve damlama sulama yapıyorsak vatandaş da eğiterek... Evet, eğitim azlığı var ama biz Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanımızla bütün çiftçileri iki bakanlık birlikte eğitelim, bu konuya çok büyük önem verelim diye karar aldık. Bu konuda sizlerin de tavsiyeleri çok önemli. Bu konudaki tavsiyelerinizi bekliyoruz ama yapılan çalışmalarını da sizlere bir göstermek isteriz efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Tabii, burada sayaçla ilgili temel amaç, aşırı su kullanımı var, bu konuda, bitkinin ihtiyacından fazla suyun kullanımıyla ilgili bir şey yapmak. Çünkü yer altı kaynakları da bitecek, yer üstü kaynakları da bitecek, küresel iklim değişikliği var. Burada konu sudan para almak değil, suyun tasarruflu kullanımını teşvik edici altyapıyı geliştirmek ve tabii, bunu eğitimle yapmak. Bizim bu coğrafya su kaynakları bakımından en kıt coğrafya, damlasını bile değerlendirmemiz lazım. Bu nedenle bu açıklamaya sonuna kadar katılıyorum.

Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 5'inci maddeyi değerlendirirken 6'ncı maddeyi göz ardı etmemek lazım. Bir özelleştirme mantığı var 6'ncı maddede.

Şimdi, Sayın Bakan sunumunda mevcuttaki durumdan çok olacakları anlatırken “İçme suyu aboneliklerinde olduğu gibi, sulama tesisinden faydalanmak için vatandaşların da sözleşme imzalaması gerektiği şeklinde bir şart getiriyoruz.” diyor. Devamında diyor ki: “Bütün içme suyunda vatandaş ne kadar su alacak, ne olacak, nasıl alacak? Tabii bununla ilgili sulama bedellerini ödeyecek.” Devamında “Vatandaş bir sözleşme imzalayacak, ne su alacak ne verecek, o bilinecek.” diyor. Yine Sayın Bakan “Gerektiğinde tarlasına saat koyacağız veyahut vanadan alacak. Artık biz şu anda, Türkiye’de öncelikle kritik su sıkıntısı çeken bölgeden başlamak üzere, tarla içine vanasını ve sayacını koyarak alacağız.” diyor. Sonra, kapalı devrenin geliştirileceğini, dağıtımın geliştirileceğini belirttiikten sonra da İcra ve İflas Kanunu’nda uygulanacak düzenlemelerden dem vuruyor.

Az sonra gelecek bir maddede de destekleme verilen çiftçilerden su borçlarının tahsil edileceği belirtiliyor. Bundan sonrakinde de suyun özelleştirilmesiyle ilgili bir kapsam var.

Bütününe bakarsak, bu sayaç olayı yaygınlık kazandığında suyun özelleştirilmesiyle ilgili dolaylı bir bağ da var. Buna bütün bakmak lazım.

BAŞKAN – Bir yorum yapıyorsunuz ama.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yorum ama işin altına gizlenen bu.

BAŞKAN – Bu konuda bir açıklamanız olur mu Sayın Bakanım?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, özetle şunu ifade edeyim: Mevcut Sulama Birlikleri Kanunu’nun 13’üncü maddesinde birliklerin İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre alacaklarının tahsili yolu zaten var. Bu mevcut sulama birliklerinde var.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizin getirdiğinizde özel desteklemeden kesilme var. Kayıta kalıyor.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Yani burada bütün maksadımız su tasarruflu kullanılsın. Çünkü bakın, vatandaşın, özellikle, bilhassa GAP Bölgesi’nde, birdenbire suyu verince, su bitecekmiş gibi, ne kadar fazla su verirsem o kadar çok ürün alacağım gibi bir kanaati vardı. Hakikaten çok iyi bir eğitim yapıldı “Fazla su fazla ürün demek değildir, çoraklaşmaya sebep olur.” diye. Biz önce gençlerden başladık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakanım, ona itiraz yok. 6’ncı maddede tüzel kişilerde vereceksiniz ya bu sayacın kullanım hakkı da onlara geçecek. Yarın onların özelleşen yapıda o su sayacını nasıl kullanacağını kim belirleyecek? Artı, eksi koyarsınız.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sulama birlikleri gibi onların da hakları var yani netice itibarıyla kim işletiyorsa...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayaçtan kimin ne gelir elde edeceği belli değil. Yani bu madde onun altyapısı gibi geliyor.

BAŞKAN – Şimdi bir açıklama yapmak durumundayız, hem de Divan olarak özür dileyerek. Biz 5’inci maddeyi okuyacağımız yere 6’ncı maddeyi okumuşuz. Aslında şu anda 5’inci maddeyi görüşüyoruz ama 6’ncı maddeyi okuduk yanlışlıkla, siz de 5’inci madde üzerinde konuştunuz.

5’inci maddeyi tekrar okutuyorum ve düzeltme yapıyorum.

MADDE 5.- 6200 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Sulama sahası içerisinde sulama yapan veya yapacak olan gerçek ve tüzel kişiler sulama tesislerinden faydalanma sözleşmesini imzalamak şartıyla tesisin sağladığı hizmetten faydalanma hakkına sahiptir.”

BAŞKAN – Kayıtlara geçsin diye tekrar okuttum.

Sayın Deligöz bir konuşma istediler, buyurun.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, şimdi, muhalefetteki arkadaşların tamamının sözlerinin gereğini yapıyoruz kanunda. Yani altyapı yapmak için bu kanun çıkarılıyor. Anlattığınız sorunlar, toprağın nem oranıdır, ne kadar suya ihtiyacı vardır, taban suyudur, bu kanunla onun altyapısı yapılacak, vatandaş da ne kadar suya ihtiyacı varsa, aynen doğal gaz kullanır gibi, evindeki çeşmeden suyu kullanır gibi kullanacak.

Yani sizin sorun olarak gördüğünüz şeylere altyapı yapmak için bu kanunu çıkarıyoruz, açık ve ortada. Bunu niye bu kadar... Başka bir şey yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Var var, 6'ncı maddede var.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Sayın Gürer, sizin dediğiniz şey özelleştirmede yok, onun için ayrı bir kanun lazım, ona ayrı bir kanun gerekir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 6'ncı maddede var.

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Yok, yok, ona ayrı bir kanun gerekecek.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmalıyım arkadaşlar, sırayla konuşalım.

Sayın Deligöz, tamam mı?

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet değerli arkadaşlar, şimdi, biz tarımsal üretimden bahsediyoruz, tarımsal tüketimden bahsetmiyoruz, evsel tüketimden bahsetmiyoruz. Bir şeyi tüketmiyoruz, bir şeyi üretmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla tüketim için ve bir konfor adına kullanılan elektrik gibi, su gibi, doğal gaz gibi kaynakların, ihtiyaçların sayaça tüketiciden bu konforun bedeli olarak talep ediliyor olması doğal karşılanabilir. Ama burada bir üretim yapmaya çalışıyoruz ki bir de üstü açık bir fabrika gibi bir tarımsal üretim yapıyoruz.

Üstü açık fabrika derken şunu kastediyorum: Bakın, su bitkinin sadece topraktan aldığı madde değildir. Su toprak yüzeyinden buharlaşır, su bitki yüzeyinden buharlaşır, su aynı zamanda transpirasyon yoluyla buharlaşır bitkinin kendi bünyesinden. Aynı zamanda, toprak geçirgenliğine bağlı olarak, kullandığınız su aşağıya, yer altı suyuna daha doğrusu taban suyuna girer. Yani tüketilen suyun miktarı iklim koşullarına, toprak koşullarına, bitki koşullarına, yöre koşullarına, mikroklimaya, mevsime, bitkinin çeşidine göre... Veya aynı çeşidin farklı bölgelerde farklı farklı su tükettiğini zannederiz ama bitki ihtiyacı olan suyu alır. Aslında bitkinin tükettiği su değil, bizim tükettiğimiz, önemli bir kısmı da bitkinin kullanmadığı su olarak gider.

Şimdi, bu kadar değişken bir şeyi sayaca bağlayalım, şöyle yapalım, böyle yapalım diyerek... Aynı zamanda, bu suyun bir maliyeti olacaksa, sayaç üzerinden çeşit arasında, yöre arasında, bitkilerin su ihtiyaçları veya su kullanımı anlamındaki farklılıklar da maliyete yansıtacaktır, yöresel maliyet farklılıkları da oluşturulabilir. Yani burada biz bitkiye bir konfor için su vermiyoruz, bitkinin yaşayabilmesi için o suya ihtiyacı var.

Bir başka şey: Şimdi, evet, kabul ediyorum, ben aslen tarım makinecisiyim. Yani yağmurlama sulama başlıkları olsun, pivot sulamalar olsun, damla sulamalar olsun, bunların teknik deney raporlarında bizzat çalışmış birisiyim, bunların ne anlama geldiğini de çok iyi bilirim. Şu araştırmanın sonucunu da bilirim: “Vahşi sulama” deriz, adı “vahşi sulama”dır, “salma sulama”, “karık sulama” veya “salınarak yapılan sulama”.

Şimdi, vahşi sulama dediğimiz suyun aslında... Sudan yararlanan bitki yine sonuçta artı, eksi, damla sulamada da öbüründe de aynı. Damla sulama yöntemiyle sulamada bitki strese girmez, sürekli toprakta arzu ettiği uygun nemle, hoşuna giden nemle karşı karşıyadır ve daha konforlu bir yaşamı olur bitkinin. Ama vahşi sulama ya da karık sulama, salma sulamayla yapılan sulama yöntemlerinde bitki sürekli strese girer, suyu alır, strese girer, suyu alır. Şimdi, burada esas olan suyun ne kadar kullanıldığıdır ki yapılan araştırma sonucundan bahsediyorum, damla sulamalarda salma sulamaya göre su miktarında –tüketiminde demeyeyim- kullanılan su miktarında yüzde 60'lık bir tasarruf vardır. Öyle, hani, birisinde damla damla veriyoruz, öbürü oluk oluk akıyor, sanki inanılmaz bir fark varmış gibi...

METİN AKGÜN (Tekirdağ) – Yüzde 60 zaten inanılmaz bir fark.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Hayır, önemsiz demiyorum ama hayal edilen şey sanki birinde damla damla veriliyor, oluk oluk veriliyor, yüzde 60 değil sanki binlerce kat farklıymış gibi düşünülmesin; o anlamda söylüyorum, önemsemediğim için değil. Ama bunun damla sulamaydı, basınçlı sulama sistemiydi, kapalı sistem sulamaydı vesaire, sayaç koyup, çiftçinin, maliyetini artırıp “Ha, bak, sen bunu kullanmazsan sana bunun maliyeti bu kadar yüksek olacak.” deyip o şekilde terbiye edilmesi yerine çiftçiyi eğitmek ve bu konuda tarımsal destekleme ve teşviklerle çiftçinin bu yatırımı kendi tercihiyle yapmasını, devletin el uzatarak, el vererek yapmasını beklemek daha doğal olurdu. Yani “Suyu zapturapt altına alalım.” derken aslında buradan çıkacak sonuç tek ve nettir; bu özelleştirilecek olan su, yarın öbür gün bunun üzerinden alınacak bedel üzerinden çiftçi zor duruma girecektir. Bunu özellikle, kayıtlara geçsin diye söylemek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ege Ziraatta bitki, su tüketimi ve sulama dersi, o günler aklıma geldi, onu da söyleyeyim, oradan mezun olduğum için, tekrar hatırladım.

Sayın Kayan, buyurunuz.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, burada asıl konuşulacak olan konu şu: Sulamalarda saat takılması, sayaç takılması, ondan sonra, çiftçinin yaptığı bu sulamadan sonra parasının geri alınması; bildiğiniz gibi, birlikler olsun, kooperatifler olsun bu konuda çok şikâyetçiler. Ama şurada bir samimiyetten bahsetmeden geçemeyiz. Şimdi, bu yapılanlarda bir samimiyet var mı? Şöyle söyleyeyim: Bizim “Gayrisafî millî hasılanın yüzde 1'i çiftçilere destek olarak verilir.” diye bir yasamız var. Bu yasaya rağmen biz bugüne kadar yüzde 1 destek verdik mi? Veremedik. Veremediğimizden dolayı bugün zaten çiftçiye yaklaşık 100 milyar TL borcumuz var, devletin borcu var. Şimdi, bu varken çiftçi para kazanmış olsa bu sorunların hiçbirisi olmaz, zaten her şey çok kolay geçecek, çok kolay üstesinden geleceğiz ama çiftçi para kazanamıyor Sayın Bakanım. Para kazanamadığından dolayı bu yaptığı sulama işlerinde geriye ödemede sorun yaşıyor. Bu sorunu çözenin en doğru yolu, en doğru yöntemi çiftçinin desteklenmesidir. Yüzde 1 azdır, kaldı ki biz yüzde 1'i dahi, yasa gereği olduğu hâlde veremiyoruz. Önce bunu halletmemiz gerekir, ondan sonra çiftçinin sulamasında sayaç takalım, ne istersek takalım, o, problem olmaz hiçbir zaman için. Kazanan insan hiçbir zaman böyle şeylerle uğraşmaz arkadaşlar, bütün mesele kazanamamak. Şimdi, burada işte, 6'ncı maddede görüyorsunuz “İcra yöntemiyle alınır.” diyor. İcra yöntemiyle nasıl alacaksınız? Neyini alacaksınız? Tarlasını alacaksınız vatandaşın. Tarlasını aldığınız zaman bu insan nasıl bu ülkeye bir ürün üretecek? Bunları düşünüyor muyuz hiç? Biz elinden tarlasını almak gibi bir

hesap mı yapacağız yoksa biz bu insanların para kazanmasını, yaptıkları çalışmadan, yaptıkları efordan, ürettikleri üründen para kazanmasını mı sağlayacağız? Biz önce bunu düşünelim. Biz bu konuda çok başka tellerden çalışıyoruz Sayın Başkan. İnsanlar para kazanamıyor, para kazanamıyor çiftçi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gaytancıoğlu, tekrar söz mü istediniz?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Ben şunu soracaktım sadece size: “Ne kadar kullanacağının alt yapısı...” dediniz de ben buna katılmıyorum. Parası olan diyecek ki “Sayaç nerede durursa dursun fark etmez, istediğim kadar su kullanırım.” Biz önce bunu önleyelim demiyor muyuz? Onu eğitmemiz gerekmiyor mu? Teknolojiyi vermemiz, bilgiyi vermemiz gerekmiyor mu? Ben bunu diyorum. Bunu biz yapalım, ondan sonra sayaca...

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Yapıyoruz ama adam anlamak istemiyorsa ne yapacağız, başka yolu var mı?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayaçla mı anlayacak?

O zaman, Sayın Başkan, ben de kayıtlara geçmesi için şunu söylüyorum: Madem çok ciddiyssek, çok samimiyssek tarımda kullanılan elektriği yarı yarıya ucuzlatalım, her şeye tamam diyelim biz de.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıbal, siz de tekrar söz mü istiyorsunuz?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Okan Hocam bir miktarını söyledi, sevgili arkadaşşıma şu soruyu sormak isterim, Sayın Bakan da muhtemelen duyuyordur: Şimdi, bir çiftçi ektiği ürün çeşidine göre yıllık olarak kullanabileceği bir su limiti üzerinden mi sözleşmesini yapacak yoksa su her bittiğinde yeniden gelip o suyu tekrar alacak mı? İşin kritik noktası burası, bu çok önemli. Bu da su yönetimine giriyor.

BAŞKAN – Bunun cevabını alalım ama Sayın Varlı da konuşmasını yapsın.

Sayın Bakanım, zaten son konuşma, ondan sonra da maddeyle ilgili bir önerge var, ondan sonra, sizin açıklamanızdan sonra devam edeceğiz.

Buyurun Sayın Varlı.

MUHARREM VARLI (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, özellikle, pompaj sulamayla ve yer altı sulama sistemiyle sulama yapılan yerlerde belki sayaç takılması kabul edilebilir ama özellikle, çok eskiden bu yana barajların kurulduğu ve Çukurova gibi tekne sisteminin hâkim olduğu, kanalet sisteminin hâkim olduğu yerlerde sayaç sisteminin konulması doğru bir şey değil. Çünkü çiftçi zaten tarlasına fazla suyu verip de kendi mahsulünü öldürecek kadar akılsız bir iş yapmaz; bu bir.

İkincisi: Az önce Sayın Sarıbal’ın sorusu benim de kafamda canlandı. Yani doğal gazı gidiyorsunuz, alıyorsunuz, doğal gazın bitmeye yakın gidiyorsunuz, bir daha alıyorsunuz; acaba böyle bir sistem mi olacak yoksa “Bu sözleşmeyi şu kadar litre su için imzaladın.” gibi mi olacak? Eğer böyle bir şey varsa hakikaten çiftçi yarı yolda kalır ki bizim önceliğimizin çiftçiyi düşünmek olması lazım yani üretimi düşünmek olması lazım. Eğer çiftçi tarlasını sulayamazsa üretim yapamaz, üretim yapamadığı zaman da hem çiftçi kaybeder hem ülkemiz kaybeder yani millî sermayeden zarar etmiş oluruz. Dolayısıyla, bunun adının konulması lazım.

Üç: 6'ncı maddede "özel" ibaresinin kaldırılması lazım. Ben kesinlikle onun kaldırılması taraftarıyım. Yani bunu DSİ yapıyorsa yapsın, bunu sulama birliği yapıyorsa yapsın ama özele verirsiniz... Özel insafsız kardeşim, özel, çiftçinin canını okur, sulama birliğinin canını okur. Dolayısıyla, özel olmasının kesinlikle çıkarılmasını arz ediyorum Sayın Bakanım. Eğer bu konuyu da dikkate alırsanız... Önemli bir şey bu da. Ben şimdi iyice okudum, hakikaten "Özele devredilebilir." diyor, özele devredilirse dolayısıyla sulama birlikleri de özelleştirilmiş olacak. Yani sulama birliğine de özel sektör su vereceği için pahalı su vermiş olacak. Bu doğru bir şey olmaz, yanlış bir uygulama olur. Bunun yeniden düşünülmesini istirham ediyorum. Doğruyu bulalım, çiftçi için, üreten insan için doğruyu yapalım diye söylüyorum. Yani eleştirmek veya muhalefet yapmak manasında söylemiyorum bunları; doğruyu bulalım, çiftçinin lehine, üreten insanın lehine akıllıca iş yapalım. Özel kısmının kaldırılmasını arz ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Burada bir "özel" kelimesi geçiyor mu?

MUHARREM VARLI (Adana) – Var efendim, evet, 6'da "özel ve tüzel kişilere" diyor.

BAŞKAN – 6'ncı maddede "özel" kelimesini ben bulamadım ama 6'ncı maddeye bir...

RAFET SEZEN (Edirne) – Var, var, Bakanın kendi sunumu var ya...

BAŞKAN – Ağabey, sunum ayrı bir konu ama...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – "Kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişilik"ten ne anlıyorsunuz?

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Belediyeler, dernekler...

BAŞKAN – Arkadaşlar, tartışmayalım, lütfen, karşılıklı tartışmayalım.

Evet, Sayın Bakanım, bu konuda bir açıklamanız olacak mı?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, ben evvela şunu ifade edeyim: Her yere sayaç takılmayacak. Eğer biz dal içinde yağmurlama sulama yapıyorsak her yıl, hatta her mevsim, bazen haftalık su tahsis programları yapıyoruz. Evvela, bu sözleşmede vatandaş ne ekecek, onu belirliyoruz. Ona göre ne kadar su kullanacağını hem çiftçiyi eğitmek açısından hem de su tahsisi yapmak açısından, suyu israf etmesin veya da lüzumsuz su kullanmasın diye, o maksatla yapılan bir işlem.

MUHARREM VARLI (Adana) – Onda hemfikiriz zaten Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Az önce değerli hocamız da güzel bir ders verdi ama ben kendisine şunu sormak istiyorum: Tamam, yer altına sızıyor ama acaba damlama sulamada mı yer altına çok sızar veya buharlaşmada mı; hangisinde olur? Tabii ki vahşi sulamada yer altına sızan su miktarı çok daha fazladır. Aynı zamanda tamamen yüzey suyla kaplanırsa buharlaşma daha fazladır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Su üzeri buharlaşma başka bir şey.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –Tabii, terleme suretiyle bitkinin suyunun buharlaşması da var ama...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Damlama sulamada daha fazladır.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Dolayısıyla bu yer altına sızma vahşi sulamada çok daha fazladır, buharlaşma çok daha fazladır ama bitkinin...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Zaten tasarruf oradan sağlanıyor.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tasarruf oradan sağlanıyor. Dolayısıyla maksat bu, vatandaşları özellikle eğitmek, ne kadar su kullanacağını... Tarla içi sulamaya alıyoruz, tarla içi geliştirmeyi... Bunu söylemek istedik.

MUHARREM VARLI (Adana) – Bunda hemfikiriz Sayın Bakanım ama özel ve tüzel kişiye suyun kiralanması doğru değil. Yani o durumda dolayısıyla yüksek, fahiş bir fiyat çıkacaktır.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, onların fiyatlarının alt ve üst limitleri belirlenecek.

BAŞKAN – Şimdi aynı zamanda 6'ncı maddeyi de mi tartışıyoruz Muharrem Bey?

MUHARREM VARLI (Adana) – 5 ile 6 birbiriyle bağlantılı zaten.

BAŞKAN – Onu da görüşüyoruz şu anda o zaman, 6'yı da görüşüyoruz öyle mi?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Öyle bir şey olduğu zaman DSİ yapacak veya belediye... Efendim, bazen belediye, bazen özel kurum ve kuruluşlar olabiliyor istisnai olarak bu açıktaki kalmasın diye belirlediğimiz. Genel olarak zaten DSİ...

MUHARREM VARLI (Adana) – O zaman “belediye” diye onu belirtelim efendim, “özel ve tüzel kişilikleri” kaldıralım oradan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi sizin varlığınızda tanım böyle, siz olmadığımızda gelen kişi onu özel kişilere verdi, ne olacak?

MUHARREM VARLI (Adana) – Belediyelere verilsin, belediyelere verilmesinde bir sakınca yok ama “özel ve tüzel” dediğimiz zaman o doğru olmaz.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tüzel kişiler, tüzel kişiler... Sulama birlikleri de tüzel kişi.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Özel şirketler de tüzel kişi Sayın Bakanım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ama burada genel bir şey söylüyoruz. Tamam da yani ne diyeceğiz? Sulama birlikleri, tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – O zaman “sulama birlikleri ve belediyeler” diyelim, isimlerini koyalım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Olur mu, bu genel bir tabir.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, tamam.

Sayın Bakanım, açıklamanız tamam mıdır?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Tamamdır.

BAŞKAN – 5'inci maddeyle ilgili bir önerge var, önergeyi okutup işleme alıyorum.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzun gündeminde görüşülmekte olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair (1/929) esas sayılı Kanun Tasarısı'nın 5'inci maddesinin tasarıdan çıkartılmasını saygılarımızla arz ederiz. 20/3/2018

Okan Gaytancıoğlu

Kamil Okyay Sındır

Orhan Sarıbal

Edirne

İzmir

Bursa

Türabi Kayan

Ömer Fethi Gürer

Ali Akyıldız

Kırklareli

Niğde

Sivas

Gerekeçe:

Bu maddeyle tarımsal amaçlı su kullanım hizmetlerinin özelleştirilmesinin önü açılıyor. Ayrıca, 6200 sayılı Kanun'un 28'inci maddesinin (d) bendinin neden kaldırılıyor ve değiştiriliyor olduğuna yönelik herhangi bir açıklama da getirilmemiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 6200 sayılı Kanununun 32 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“İşletme, bakım ve yönetim sorumluluğu kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişilere devredilmiş olan sulama tesislerinde, faydalananların ödeyeceği ücretler ve bunların ödeme süresine ilişkin hususlar devir sözleşmesi ile belirlenir. Bu ücretlerin tahsilatı devralan tarafından sağlanır. Zamanında ödenmeyen ücretler için 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre takip işlemleri yapılır.”

BAŞKAN – Evet, madde yeterince tartışıldı zaten. Konuşmak isteyen varsa söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Bakanım; aslında 5'inci maddede birçok şey konuşuldu ama bu 6'ncı madde, tabii, özelleştirme uygulamasının tam da hatlarını belirleyen, altyapısını ortaya koyan net bir madde. “İşletme, bakım ve yönetim sorumluluğu kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişilere devredilmiş olan sulama tesisleri” denilmesi... Zaten kamu kurum ve kuruluşu olmayan kuruluşlar özel alana girer, özel tüzel kişiliktir, bunun başka bir izahatı yoktur. Kamu tüzel kişiliği kamu kurum ve kuruluşları olarak tanımlanır, özel tüzel kişilikler bunun dışındaki her şey. Şimdi, dolayısıyla bu maddenin bizzatı kendisinde bu ücretlerin, daha doğrusu özelleştirme uygulamasının nasıl uygulanacağına dair bir ifade var. Kaldı ki bir de bunun sonundaki cümlede “Zamanında ödenmeyen ücretleri için 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre takip işlemleri yapılır.” demek bu maddeye, bu özelleştirmenin fecaatine ayrı bir boyut ekliyor. Yani “Sen ödemezsen, bir de sayaç koyduk, sayacı ödemezsen...” Onun süresi ne kadar verilecek, on beş gün, bir ay neyse, evdeki sayaçlarda elektrik ve su nasıl kesiliyorsa... “Sen artık su falan bekleme benden.” diyor devlet ve “Ödemezsen icra iflas yoluyla da gereken cezayı uygulayım.” diyor yani “Seni sudan mahrum ederim, senin bitkinin yaşama şansını elinden alırım.” diyor. Asla kabul edebileceğimiz bir hüküm değildir. Bu konuda önergemizi de verdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Kayan, buyurun.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Can alıcı maddeye geldik zaten. Can alıcı maddenin özellikle 2'nci sırasındaki “kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişiler...”

Şimdi, değerli arkadaşlar, tarımsal arazinin fiyatı diğer kurak araziye göre yüksektir. Şimdi, bir kişiye, bir özel-tüzel kişiye suyu kiralyorsunuz veyahut da satıyorsunuz. Ondan sonra bu şahıs da tarla sahiplerine bu suyu yine parayla satıyor. Fiyatını yüksek tuttuğu zaman tarla sahibinin bu suyu kullanma şansı var mı? Yoktur. Kullanma şansı olmadığından dolayı bu tarlanın değeri kurak arazi

değerine düşecektir ve dolayısıyla da bu şekilde suyu verdiğiniz, kiraladığımız veyahut da sattığımız özel ve tüzel kişiler burada istedikleri gibi tarlaları toplamak için bir oyun tezgâhlayabilirler. Bu oyunu tezgâhladıkları zaman burada yapacağımız bir şey var mı? İcra yöntemini açılıyorsunuz insana. İcra yöntemiyle elindeki tarlayı çok rahat alabilir sulayıp da ödeyemediği zaman.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu işlerde, özellikle -ben yine aynı şeyi söyleyeceğim- samimiyet bizde hep geri planlarda kalıyor. Şimdi, biz arazilerde ürün sigortası yaptırıyoruz. Yazıyor şu kadar, şu kadar, şu kadar yüzdelerini. Gidiyorsunuz, bir dolu çarptığı zaman ürüne, üründe yüzde 80 hasar olduğu hâlde “Yüzde 20 hasar vardır.” diye yazıldığını biliyoruz değil mi arkadaşlar? Şimdi, böyle bir durumda bu tarlayı sulamış, sulamış ama bu şekilde bir faciaya uğradığı zaman bu şahıs, bu tarla sahibi ne yapacaktır? Tarlası elinden gidecektir. Şimdi, burada sanki tarlaları belli ellerde toplamak ister gibi bir hesap görüyoruz biz. Ondan dolayı mutlaka ama mutlaka bu maddenin geri çekilmesini istiyoruz çünkü bu maddeyle bizim arazilerimiz el değiştirir.

Şimdi, arkadaşlar, özellikle ben şunu söylemek istiyorum: “Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır / Toprak, eğer uğruna ölen varsa vatandır.” diye bir veciz sözümüz var bizim. Siz, uğruna ölecek toprağı şahsın, çiftçinin, vatandaşın elinde bırakmazsanız, o savaşa gidip de ölecek kişilere, uğruna can verecek olan kişilere bırakmazsanız, siz bu toprakları koruyamazsınız, kollayamazsınız ve hiçbir Allah’ın kulundan da bu toprakları koruması için can vermesini bekleyemezsiniz.

Teşekkür ediyorum ve bu maddenin mutlaka geri çekilmesini istiyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Aynı şekilde ben de bu maddenin geri çekilmesini istiyorum. Çünkü oldukça tartıştık, burada bir özelleştirme söz konusu. Yani “tüzel kişiler” dediğiniz kim? Bir firma. Herhangi bir firma gelecek ve şunları alacak... Bakın, aynen şu olacak: Kârlı olan sulama birlikleri -aşağı yukarı üçte 1’i kârlı- bunları satın alacaklar, bunları işletecekler, sayaçları koyacaklar, her ay tahsilatı yapacaklar. Zarar eden, şu an devlete kalmış olan şirketler de DSİ tarafından, belediyeler tarafından -kim dersenez deyin- işletilecek. Buna kalıbımı basarım; iki, iki daha dört nasılsa... Bunu çekelim. Az önce arkadaşım da söyledi yani eğer bu madde geçerse çiftçilerimiz tarla satmak zorunda kalır. Zaten yıllardır ürün fiyatları değişmiyor, girdi fiyatları her gün artıyor. Bakın, bugün benzine 15 kuruş zam geldi, yarın mazota gelecek, elektriğe sürekli zam geliyor yani siz üreticiye hiçbir destek sağlamıyorsunuz. Az önce söylediğim öneriyi tekrarlıyorum: Verelim madem sulama desteğini yani elektriği tarıma ucuz verelim, yarı fiyatından verelim, bundan sonra bunu geçirelim ama siz bunu da yapmıyorsunuz, tamamen çiftçinin tarlasını alma amacındasınız. Ben bunu anlıyorum. Özel firmalar da gelecek, hangi sulama birlikleri kâr ediyor şu anda, suyun tahsilatını yapıyor; onları satın alacak, geri kalanlar da devlete kalacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, siz “İşletme bakım ve yönetim sorumluluğu özel sektöre devredilmiş sulama tesislerinde alınacak ücretlerin işleyen tarafından tahsil edileceği, ödemeyenlere İcra ve İflas Kanunu’nun uygulanacağı düzenlenmiştir.” diye sunumunuzda bize anlatmıştınız. Bu biraz evvelki sayaç olayı da bununla doğrudan ilişkiliydi. Adalet ve Kalkınma Partisi on beş yıllık iktidarında kamu mallarının neredeyse tamamına yakını sattı, şimdi şeker fabrikalarındaydı sıra ama bu düzenlemeyle görülüyor ki su kaynaklarının da özel sektöre devri amaçlanıyor. Eğer bu madde geçerse sulama birlikleriyle ilgili yapılacak bundan sonraki düzenlemeler de

çok anlamlı olmayacak. Çünkü buradaki amaçlanan suyun özel sektöre devri, o zaman sulama birlikleri fiilen ortadan kalkmış oluyor. Özel sektör için kaymak kısmını alacak, sulama birliklerine de külfet kalacak, o kalan yerlerde de doğru dürüst tahsilat gerçekleşmediği için, o maddedeki düzenlemeyle sulama birlikleri de işlevsiz kılındığından... Bu belki de getirilen kanun tasarısının ruhunu en açık biçimde hissettiren bir madde. Bu maddenin mutlak surette çekilmesi gerekiyor. Suyumuz olsun, özelleştirmeyelim. Bu anlamda sulama birliklerinin bugüne kadar üstlendikleri fonksiyonları buradaki düzenlemelerle güçlendirelim, tahsilatlarda yaşanan problemleri ortadan kaldıralım ama özel sektöre bunu açarsak yine gelir yurt dışından... Nasıl ki Nestle'yi, Erikli'yi, Hayat'ı yabancılar aldı, yarın Allah muhafaza bizim sulama sularımız da yabancı firmaların eline geçer, ondan sonra sayaç da ellerinde, sahiplenirler, gelecekte -tarımımızı zaten bitirdik- suyumuzu da bu yolla bitirirler. Su az diye yaparken veya... Sizin iyi niyetle düşündüklerinizin yarın nereye gideceğinin burada açık bir tanımı yok, onun için şu özelleştirme mantığını bu maddeyle birlikte çekerek ortadan kaldıralım diyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Sarıbal...

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben de buna benzer şeyler söyleyeceğim ama hani tarihe tanıklık etmek için, belleğimizi, hafızamızı biraz geriye atmak isterim.

Elektrik özelleştğinde şunu söylediler: “Bir: Çok daha hızlı, çok daha kaliteli elektrik gelecek. İki: Rekabetten dolayı elektrik ucuzlayacak. Üç: Böylece elektrikte kayıp kaçak azalacak, daha tasarruf edeceğiz.” Aradan on yıllık bir süre geçti -yanlış hatırlamıyorsam, birlik başkanlarım burada, onlar tanıklık ederler- biz bundan on yıl önce elektrik ücretini tarımsal sulamalarda senede bir defa öderdik hasat sonrası o bölgenin üretim biçimine dayalı olarak. Adana bölgesinin kendine göre ödeme tarihi vardı, biz Bursa bölgesindeydik, Bursa bölgesinin kendine göre bir ödeme tarihi vardı ve o tarihler arasında bir tek fatura olarak bize gelirdi, herhangi bir faizi, eklemesi vesairesi yoktu. O günden bugüne elektrik özelleşti, şimdi kışın kullanmadığım saate bile aylık elektrik parası geliyor. Tamir, bakım, kayıp kaçak... Hiç kullanmadığınız elektrik faturanız, 70 lira, 80 lira, 100 lira, 150 lira para geliyor. Soru şu: Bugün de sayaç meselesinin, su sayacı meselesinin bundan farklı olduğunu falan düşünmek mümkün değil. Tahsilatı gelecek, aylık yapacak arkadaşlar. Şu anda, bakın, sulama birliklerinin belirli bir fiyatı var, bunlar yine aynen eskiden, elektrikte olduğu gibi sadece ve sadece o bölgenin hasat dönemine göre sezon sonunda ödeme alıyorlar. Burada birlik başkanları. Yanlış bir şey var mı arkadaşlar? Marmara Bölgesi'nde Karacabey'de sulama birliğimiz eylül ayından itibaren alıyor. Bunu yaparken de eylül ayında erken ödeme ve çiftçiye destek olsun diye yüzde 10-12 iskonto yaparak alıyor. Çok önemli. Bir yıl boyunca üretiminizi bitiriyorsunuz, hasadınızı yapıyorsunuz, ürününüzü değerlendiriyorsunuz ve ondan sonra da eğer eylül ayında öderseniz yüzde 10-12 indirim, ekim ayında öderseniz yüzde 5-6 indirim, aralığa kadar bu indirim devam ediyor; eğer aralıkta öderseniz indirimsiz, o yılki 30 liraysa dekar başı, 30 liradan ödemenizi yapıyorsunuz. Soru şu: Hangi özel sektör, hangi tüccar, hangi kâr amaçlı yatırım yapan bir vatandaş suyun yönetiminde, suyun idaresinde, suyun tahsilatında sayacı koyup ondan sonra da sulama birliklerinin yaptığını yapar? Buna rağmen o sulama birliklerinin birçoğunun şu anda ortalama olarak yüzde 30, yüzde 40, yüzde 50 alacağı var ve o alacaklara rağmen bir yıl, iki yıl geçmeden onları icraya vermiyor veya herhangi bir hukuksal bir işlem başlatmıyor. Niye? Üreticiyi yakından tanıyor, herkesin özel durumunu biliyor. Kimi üretimden para kazanamıyor, kiminin başına başka işler geliyor. Bakın, Sayın Bakanım, bunu özellikle söylemek isterim: Hele de şu anda çiftçi öyle bir borç yükünde ki sağa dönse kıpırdamıyor; sola dönse kıpırdamıyor, yapacağı tek şey ya arazisini satmak ya da yeniden borçlanarak, borç alıp borcunu büyütmek. Uçurumun derinliği artıyor, sadece uçuruma giden yol birazcık uzuyor yani borç ertelemeleriyle yaşıyor. Borç ertelemelerini ben

yapmıyorum, siyasi iktidar yapıyor çünkü çiftçinin borçlarını ödeme olanağı, ödeme imkânı yok. O yüzden, zaten yerle bir olmuş bu yapıyı bizim ayağa kaldırabileceğimiz sahici bir borç ödeme modeli, sahici bir destekleme modeli, sahici bir üretime dayalı ve üretim planlamasına dayalı bir üretim modeline geçip suyu da bunun içine entegre ederek sürdürmemiz gereken bir tarım anlayışı olması gerekirken, biz zaten daralmış, zaten zorlanmış, zaten sıkıntı içerisinde olan üreticiyi bir de su sayacı ve su verme üzerinden bir terbiye etme, su verme üzerinden açıkçası zorlama sürecini yaşıyoruz.

Bu söylediklerimin tümü pratiktedir, tümü yaşanıyor ve yaşanmaktadır. Burada arkadaşlarımız var, onlar detayları da biliyorlar. Bunun çekilmesinde yarar var. Gelin, hep birlikte önce tarım planlaması, üretim planlamasına başlayalım, ithalatı minimize edelim, desteklerimizi sahici yapalım. Söz, o saatleri çiftçinin tarlasına gidip kendi ellerimle ben takacağım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Akyıldız...

ALİ AKYILDIZ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, arkadaşlarımız da çok detaylı bir şekilde söyledi ama bu konuda ben de en azından tutanıklara geçsin diye aynı endişeyi ve aynı sorunları burada dile getirmek istiyorum.

Zaten çiftçimiz çok büyük sıkıntı ve mağduriyet içerisinde. Zaten şu anda da borcunu borç alarak ödüyor. Örnek vereyim, şimdi vereyim hatta. İşte, Ziraat Bankasına ya da tarım krediye olan borcunu gidip Denizbanktan borç alarak ödüyor; oraya borçlanıyor, diğer tarafın borcunu kapatıyor. Şimdi, bu mağdur çiftçimize bir de icra sopasını gösteriyoruz. Zaten çiftçi mağdur, çiftçi perişan. Şimdi, bir de ödeyemeyeceği –demin arkadaşım da anlattı- aylık kullansın ya da kullanmasın... Aylık 150 liraya falan yakın geliyor değil mi?

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Çakma kuyusu ve trafosu olana da hiç kullanmadığı dönemde de en az 100-150 lira arası TEDAŞ'tan fatura geliyor.

ALİ AKYILDIZ (Sivas) - Yani kullansa da kullanmasa da aylık bu parayı “Öde.” diyoruz çiftçiye. E, nereden ödeyecek? Çiftçi zaten belli dönemlerde hasat harman yapıyor, belli dönemlerde ürünü değerlendiriyor, o dönemde eline para geçiyor. Elinde olmayan parayı şimdi, icra yoluyla, icra baskısıyla, icra sopasıyla çiftçinin elinden bu parayı alacağız. Nasıl alacağız? İleriki maddelerde gelecek, efendim, çiftçiye verdiğimiz desteklemeyi DSİ'nin borcuna mahsup edeceğiz. Yok böyle bir şey. Hep söylüyoruz, Tarım Kanunu madde 21, yüzde 1 destekleme veriyor muyuz? Vermiyoruz. Şu ana kadar verdik mi? Vermedik. Yüzde 1 yeter mi, o da ayrı bir tartışma konusu, onu da ayrı konuşalım ama yüzde 1 zaten yetmez. Ha, yetmediği gibi kanuna koyduğumuz desteklemenin şu ana kadar binde 5'ini ödedik, yüzde 1 hiç ödenmedi bugüne kadar. E, şimdi çiftçi zaten perişan, çiftçiye desteklemiyoruz ve çiftçiye desteklediğimiz çok cüzi rakamı da, icra yoluyla gidip elinden parayı alacağız.

Sayın Bakanım, tekrar aynı şeyleri söylemeye gerek yok. Ben de arkadaşlarımla söylediği düşünceye katılıyorum. Bunun, bir an önce, maddenin geri çekilmesini –ki Milliyetçi Hareket Partisi de bu yönde önerge verdi, aynı düşüncedeyiz- talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Varlı...

MUHARREM VARLI (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Az önce 5'inci madde üzerinde konuşurken de bu 6'ncı maddeyle ilgili endişelerimi söylemiştim. Burada kastedilen kamu kurumları dışındaki tüzel kişiler tamamen özel şirketlerdir. Dolayısıyla "tüzel kişiler" ibaresi, bir tek kelime çıkartıldığı zaman bu maddeyle ilgili bir sıkıntı kalmıyor. Dolayısıyla ya bu maddeyi tamamen çıkaracağız ya da bu tüzel kişilerin çıkartılmasını talep ediyoruz. Tamamen çiftçinin lehine, köylünün lehine, üreten insanın lehine bir durum ortaya çıkacaktır. Buradan hem sizin gibi değerli arkadaşlarımız da hem bizler de rahatlamış olacağız, çiftçilerden gelen şikâyetlerden rahatlamış olacağız. Yani bunu mutlaka düzenlememiz lazım ya da bu maddeyi çıkartmamız lazım.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İcra İflas var.

MUHARREM VARLI (Adana) - Tabii, İcra İflas da var. Evet, doğru, o da var.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, siz açıklama yapacak mısınız?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Şimdi, müsaade ederseniz... Ben teşekkür ediyorum konuşma yapan bütün vekillerimize, saygılarımı sunuyorum.

Efendim, önce, desteklerden bahsedelim. Bakın, 2018 yılında yapılacak desteklerle alakalı şu anda toplam destek miktarı 29 milyar 600 milyon TL ayrılan ve bu da yüzde 1,04'e tekabül ediyor. Ancak mesela OECD'nin kriterleri var. Mesela, tabii bu sene için, OECD kriterlerine göre gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde kaçını bilmiyoruz. Bizim kendimize göre bulduğumuzu rakam bu. Ama 2016 için OECD kriterlerine göre yüzde 2,8; tarıma gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 2,8'i kadar destek vererek OECD ülkelerinde en çok destek veren ülke unvanını aldı. Bunu OECD raporlarına bakarsanız göreceksiniz. Dolayısıyla yani destek vermiyor değil, destek veriyoruz, hatta burada, bu kanunda biz daha önce çiftçilerden, bilhassa sulama birliklerini borçlandırıyorduk -misal olarak, kooperatifleri- baraj, gölet ve sulama tesislerinin terfi merkezlerinin bedellerini onlara belli yılları alarak geri alıyorduk.

Dolayısıyla hatırlarsanız az önce bu amortismanı dâhil değil diye bu bedelleri de almayacağımızı ifade ettik.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Zaten alamadınız.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Efendim, ben size gösterdim veya var, kanunda var bu yani alıyorduk veya... Tahsilat oranı düşük olabilir ama netice itibarıyla, bunu özetle vurgulamak istiyorum.

Buradaki bu maddede de yapılmak istenen şey şu: Bazı yerlerde çiftçilerin talebi var. Yap-ışlet-devretle gerekirse sulama sistemini yapsın, devletin koyduğu şartnameye göre bunları işletsin şeklinde, böyle bir potansiyeli devreye sokmak için konulmuş bir şey, genel bir şey değil, bunu da özetle vurgulamak istiyorum.

Ya, bu madde gerçekten lüzumlu ve sulama tesislerinin modernizasyonu açısından bir ufuk açacak diye düşünüyorum. Ama zaten bunun yüzde 90'ını DSİ yapıyor. Özellikle teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bu tarımsal destekleme...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Bakanım, tam bu noktada...

BAŞKAN - Evet, tartışmalıyım, karşılıklı tartışmalıyım.

Sayın Bakanım, tamamladınız mı sözünüzü?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Evet.

BAŞKAN - Sayın Gaytancıoğlu...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) - Sayın Bakanım, OECD konusunu kaç sefer söylüyoruz size, Genel Kurulda da anlattık. OECD'nin hesaplamaları üretici destek eş değeri ve tüketici destek eş değeri üzerindedir. Bunların yıllarca derslerini verdik, ders vermek istemiyorum. Yani et 50 lira bizde. Üreticinin cebine 50 lira girmiyor ki araçların cebine giriyor. Bulgaristan'da 10 lira. Onlar az mı destekleniyor? Yani bu hesaplarla biz yüzde 2,5'u falan buluyoruz. Bu son derece yanlış. Bizdeki Tarım Kanunu'nun...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Efendim, ben ondan bahsetmedim ama...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) - Ama "Destek veriyoruz." dediniz, ben de onu açıkladım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Ben bu sene yüzde 1,04...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) - O 1,4 de şudur: Sulama yatırımlarını da, altyapı yatırımlarını da ekliyorsunuz, kredi faizlerini de, sübvansiyonlu faizleri de ekliyorsunuz, 1'i geçiriyorsunuz. Gerçekte bu yüzde yarımındır. Neden? Cebine verdiğiniz destektir. Cebine verdiğiniz destekde Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde çok açık ve net açıklanmıştır, bütçeden verdiğimiz paradır, gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'idir. Türkiye'deki gayrisafi millî hasıla 800 milyar dolar civarında, bunun yüzde 1'i 8 milyar dolar, çarparsınız 30 milyarı bulursunuz, sizin verdiğiniz destek 15 yani yarısını veriyorsunuz.

İki, ben şu öneride bulunmak istiyorum: Şimdi bu destek konusunu geçelim, bunu artık anlatmayalım biz size. Özelleştirme yapıyorsunuz, bu kesin. Kârlı olanları firmalar alacak, zararlı olanları devlet işletecek. Hiç bu işe girmeyin, hepsini Devlet Su İşleri işletsin. Kâr da Devlet Su İşlerinin olsun, zarar da Devlet Su İşlerinin olsun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Yap-işlet-devretin önünü açıyorsunuz bu şekilde. İşletme değil, elektriği özelleştirmek için değil.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) - Ama bakan, bir özel firma, ben size söyleyeyim, Gediz Elektrik örneğin, bu firma daha çiftçiden, hiç borcu olmayan çiftçiden -hiç borcu yok, hiç elektrik borcu yok- şimdiden parasını, 2018'in su parasını istiyor, elektrik parasını istiyor. Olmaz ki...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Suyla ilgili, su parası diye...

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bizim önerimiz, bu maddeyi çekin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Şimşek.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, tabii kâğıt üzerinde verilen desteklerle veya çiftçinin durumuyla ilgili sabaha kadar konuşsak burada herkes kendince haklıdır. Elbette yapılan destekler var. Yalnız ben şunu soruyorum, ben de bir çiftçiyim, çiftçilik yapıyorum: Şu anda çiftçinin ipoteksiz bir tarlası var mı? Gidin, bütün bölgeleri araştırın veya arayın Ziraat Bankası Genel Müdürünü, çiftçinin borcu kaç milyar dolar? Yani her şeyi kıyaslarken 2002-2017, bunu da kıyaslayalım. 2002'de çiftçinin borcu ne kadardı, bugün çiftçinin borcu ne kadar? 2002'de benim köyümde ipotekli tarla yoktu, kimsenin ipotekli tarlası yoktu.

MEHMET ÖNTÜRK (Hatay) – Vardı.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Parası olan adam tarlasını ipotek etmez, bakın. Parası olan adam, parası olan çiftçi tarlasını ipotek etmez ve şu anda çiftçinin borcu yok kaç milyar bugün itibarıyla devlet bankalarına ve özel bankalara olan?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Biz de çiftçilik yaptık. Yüzde 58 de Ziraat Bankasından kredi alıyorduk.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bir gözden geçirmemiz lazım bunu rakamsal olarak. Bakın, çiftçinin borcu 2002’de ne kadardı, şu anda ne kadar? Bunu, arayın, öğrenin Ziraat Bankası Genel Müdüründen. Özel bankalara da sorun.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) - Hayır, Ziraat Bankasının faizi 2002’de neydi, şimdi ne?

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bakın, onlarda iyileştirme var, onlar için teşekkür ediyoruz. Destekte de artış var, bak, kabul ediyoruz bunları. Yalnız şu anda çiftçinin durumuna bakın. Çiftçinin durumu şu: Şu anda çiftçi sadece bankadan kullandığı kredinin yıllık faizini ödeyebiliyor kazandığıyla. Faizini ödüyor ve kredi kullanım oranlarına da bakın yani çiftçi bankadan kredi kapattıktan kaç gün sonra kredi çekiyor, buna bakın. Yani normalde çiftçi eylül ayında, ağustos ayında kredi çekmez, çekmemesi lazım, mahsul ekerken kredi çekmesi lazım ama çiftçi ağustos ayında, eylül ayında ürünü satıyor, krediyi kapatıyor, eşinden dostundan borç buluyor, ondan sonra gidiyor banka müdürüne ricacı oluyor “Bana bir hafta içinde hemen kredi ver, sağdan soldan borç aldım.” diyor. Çiftçinin durumu bu. Bunu sabaha kadar konuşabiliriz, resmî verilere de bakabilirsiniz yani devlet bankalarından ve özel bankalardan kullanılan kredilere bakabilirsiniz. ,Çiftçi bir hafta on gün içinde yeniden kredi çekmiş mi, çekmemiş mi kardeşim? Kredi kullanan bütün insanları sorgulayın. Ben burada bu yap-işlet-devretle ilgili, bu, maddeye konulabilir yani bir firma bir göletten, barajdan su alıp kendisi bir sistem kuruyorsa yap-işlet-devret modelinin önü açılabilir, buna karşı değiliz. Bu, yap-işlet-işlet de olabilir, önemli değil, yani parasıyla suyu da satabilir ama devletin yıllarca kendi parasıyla yapmış olduğu kanalları, sulama birliklerini de bu kapsam içerisine almamız doğru olmaz. Burada yazalım maddeye, zor bir şey değil.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yazalım. Kesinlikle bakın...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bunu yazalım maddeye. Yani bunu “Yap-işlet-devretle gelen bu firma bunu yapabilir.” diye bunu maddeye net olarak yazalım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Kesinlikle burada kayda girsin. Burada devletin yaptığı tesislerde özelleştirme söz konusu değil. Yap-işlet-devretin mümkünse ileride önünü açabilelim. Bir imkân olur diye, öyle bir imkân varsa çok iyi şartlarda... Bunun için, bu, kayda girsin diye söylüyorum yoksa mevcut tesisi niye şey yapalım, zaten bunu sulama birliklerine veriyoruz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Biz buna olumlu yaklaşırız ama bu yasaya yazılın.

Yine, aynı şekilde, burada “özel ve tüzel kişiler” diyoruz. Yani bunu yazmaktan biz korkuyor muyuz? Biz iyi niyetinize güveniyoruz, burada bir art niyet olmadığını biliyoruz, yani iki satır şeyi yazmak zor mu? Yazalım bunu “belediyeler ve sulama birlikleri” diyelim, yani niye burada özel şirketleri de işin içerisine katıyoruz? Bunu ayrı bir kapsamda... Yap-işlet-devret modeliyle ilgili de net olarak bunu yazalım. Buradaki tartışmaya da son verelim. Buna sanıyorum Cumhuriyet Halk Partisi de olumlu yaklaşacaktır ve bu olay kökünden çözülsün.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Özel sektöre olmaz diyoruz biz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Bakan, devlet yatırım yapmıyorsa bazı bölgelerde adam su getirecekse, çiftçi işine gelmiyorsa o suyu kullanmaz. Olmayan, çok zor bölgeler var, yani buraya pompacıdan su basacaksa özel şirket getirsin, buna karşı olmayalım, yani getirsin, satsın, işine gelmeyen kullanmasın. Yani bu, zorunlu bir şey değil, işine gelmeyen, o suyu satın almaz ama devletin yaptığı tesislerle ilgili demiyoruz bakan, bir firma kendisi farklı bir bölgeye su getirecek, DSİ'ye parasını ödeyecek, getirsin, bunda bir kayıp yok yani arkadaşlar. Ama devletin yaptığı kanaletlere girmesi doğru olmaz.

Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sulama birliği yapsın.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Dünyada zaten böyle bir uygulama var yani İspanya örneği vesaire.

BAŞKAN – Konya kapalı havzasının şartlarını galiba bilmiyorsunuz. Türkiye’de havza içinde su olmayan tek bölge. Hepinizin, dikkat ediyorum, konuşanların hepsi havza içerisinde suyu olanlar konuşuyor. Ama burada belki böyle bir imkânla çiftçi suya kavuşabilir. Bir de işin bu yönünü düşünün. Biraz önce Baki Bey o yönden teyit etti, böyle bir şey de olabilir yani. Hiç su olmayan bölgelere de bir belki imkân olabilir, Sayın Bakanımın da teyit ettiği gibi.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Belki dev tüneller açacak bizim bir projemiz var mesela, Akdeniz’e başıboş akan suları şeye aktarmak şeklinde bir projemiz var şu anda yaptığımızın dışında. Yapsın adam, işte bu efendim bu.

BAŞKAN – Yapsın, bunun amacı bu arkadaşlar, suyu olmayan bölgelere bir can simidi olabilir mi?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Devlet yapsın o zaman suyu olmayan bölgelere.

BAŞKAN – Ondan sonra her şeyi devlet veriyor, para yetmiyor işte, olmuyor.

MUHARREM VARLI (Adana) – Sayın Başkan, söz talebim oldu.

BAŞKAN – Evet, Sayın Varlı...

MUHARREM VARLI (Adana) – Şimdi, yap-işlet-devret modeli veya yap-işlet modeli hakikaten, devletin yetişemediği, çok sıkıntılı bir yer varsa bu düşünülebilir ancak devletin yaptığı tesislerde konulacak sulama sistemi ve vana sisteminin önündeki suya bir özel sektör kirayla veya ne bileyim, başka bir yöntemle müdahale edecekse bu, doğru değil. Onun için buradan “tüzel” kelimesini kaldıralım yap-işlet-devret modelini koyacaksak da onu kanunen koyalım, kanunen düzenlemiş olalım. Bence tüzel kişiyi ve özel kişiyi kaldıralım buradan. Bu, doğru olmaz, çiftçinin aleyhine bir durum olur, köylümüzün aleyhine bir durum olur ama Sayın Bakanın söylediği, gerçekten samimidir ben inanıyorum Sayın Bakan bu konuda da başarılı bir insan ama yani yap-işlet-devret modeli hakikaten devletin elini uzatamadığı yerde olcaksa buna da amenna, ama bunu maddeye koyalım yani kanunen düzenleyelim. Tüzel kişiliği, özel kişiliği kaldıralım, iki tane kelime kaldıracağız buradan başka bir şey yok yani çok zor şey değil.

Sayın Bakanım, bu maddeyi çekelim, üzerinde tekrar yeni bir düzenleme yapalım Sayın Bakanın da söylediği doğrultuda, kanunen düzenleyelim bunu.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, bu konuda bir görüşünüz...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, evvela bu kanun gerçekten çok önemli. Önü açacaktır yani buna yürekten inanarak söylüyorum bir kere. Çok düşünerek koyduk, herhangi mahzuru yok. Bir zaten açık sözleşmelerde de bu açıkça belirtilecek, yönetmelikte de zaten bu, açıklığa kavuşturulabilir, bunu ifade ediyorum.

Bir de, az önce bu Ziraat Bankasından kullanılan kredilerle ilgili bilgi geldi. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden yıllık kullandığı kredi miktarı 60 milyar TL. Kredilerin geri dönüş oranı ne biliyor musunuz? Yüzde 99. Güzel bir şey yani.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Başka yerden kredi kullanarak ödemiş.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, önemli değil yani neticede yüzde 99’u ödüyor.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Borcunu ödeyemiyor yani kapatamıyor, yeniliyor.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Kayan...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Şimdi, arkadaşlar, bu yap-işlet veyahut da yap-işlet-devret modeli ekonomik bir argümandır, materyaldir, hepimizin bildiği gibi ama bunlar her ülkede sağlıklı işletilir mi, her ülkede sağlıklı çalışır mı, buna da bakmamız gerekiyor. Bizim ülkemizde bu, sağlıklı çalışmaz. Çalışmadı da. Bizim Hicaz Demiryolu’nu biz nasıl yaptık? Yap-işlet modeliyle yaptık. Bize yar oldu mu, Abdülhamit’e yar oldu mu? Olmadı. Dünya egemenleri senin başının üzerinde çatalı geçirmişlerse boynuna arkadaşlar, istediğin gibi diğer ülkelerin yaptıkları gibi yapamazsınız.

Şimdi, “Devlet her şeye yetemiyor.” diyorsunuz. Devlet bir sürü şeyden elini çekti. Tarımdan da çekmesin canım, tarımsal yatırımları da yapsın. Şimdi, yani bu şimdi, değerli arkadaşlar, İsrail biliyorsunuz, yani ekonomi konusunda, liberalizm konusunda dünya şampiyonluğunu yapıyor. İsrail kendi ülkesinin toprağını kendi vatandaşına satıyor mu, mülkiyet hakkı var mı? Yok. Niçin yapmıyor, aptal mı bunlar bu kadar? Onlar aptal da biz mi çok akıllıyız? Yani şimdi, o tasarrufu kullanıyor, dünyanın liberalizm şampiyonu ama biz kalkıp da her şeyi yap-işlet yapalım, yap-işlet-devret yapalım, bu maddenin kaldırılması lazım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıbal, lütfen hemen kısaca, bu üçüncü tur bu maddeyle ilgili oldu. Kısaca lütfen.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Ben de kısaca şunu söylemek isterim: Şu anda önerilen model de yap-işlet-devret modeli de bizim kesinlikle uygun bulmadığımız iki yöntemdir çünkü tarım ve su, bizim baktığımız pencereden stratejik alanlardır. Gıda ve tarım, gıda egemenliği ve gıda güvenliği perspektifiyle bakıyoruz, bu pencereden bakıyoruz. Suya da geleceğin en stratejik sektörü açısından bakıyoruz. Kamu denetiminde ve kamu yönetiminde ve ancak kamunun yakın olduğu birlikler, kooperatifler, belediyeler, neyse o kurumlar tarafından yönetilmesi ve idare edilmesinin yanındayız, bunun dışında hiçbir yöntemi kabul etmiyoruz. Kaldı ki şu anda gelen tasarıda aynen şöyle diyor: “Özel sektöre tahsis edilecek.” Ne edilecek? Bakın, yapmışsınız her şeyi, işletme yapılmış, sulama sistemi yapılmış, tarlaya kadar su gidiyor şimdi diyorsunuz ki: “Bu, rantabl değil, bunu rantabl getirmek için bir işletmeciyeye vereceğiz, işletmeci saati koyacak para tahsil edecek.” Yani her şeyi yapmıştınız zaten. Konya meselesinde de yani kapalı havzayı açabiliriz, bunu yapabiliriz içme suyu için artık dünyada öyle, her şey çok kolay, yani bir sürü projeye övünen siyasal iktidar var, o projeleri de, dünya kadar proje yaptığını söyleyip ve açıkça bununla övünen bir yapı var. Konya’ya Türkiye’nin su rezervi olan bütün bölgelerinden getirebilir ve önemli, getirsin de, bunu da destekleriz. Çok önemli, Konya gibi bir bölgeye 22 milyon dönüm arazinin bu şekilde hapsedilmesini elbette biz doğru bulmuyoruz. Yer altında su kalmadı Konya’da obruklar oluşuyor, bitiyor, elbette buna tedbir almak lazım ama bunun çözümü yani yap-işlet-devret ya da özel sektör. Ya kusura bakmayın para kazanmayan hiçbir şey yapmayacaktır, aynen şey gibi olur, Osmangazi Köprüsü gibi yaparsınız ama güvence verirsiniz, ancak böyle yaparsa özel sektör yapar başka türlü yapma şansı yoktur gerçekçi olalım. Bu anlamda, Konya

Ovası'nın ve diğer suya aç olan bölgelerin su meselesini de Devlet Su İşleri, kamu kurumları ve onların bir alt kurumları olan bizim birliklerimiz, kooperatiflerimiz, belediyelerimiz, özel idarelerimiz elbette çözebilir. Su, stratejiktir ve önemlidir.

Uludağ'ın suyu satılmaya başlandığında gittik, itiraz ettik. O günkü siyasal partinin yerel yöneticilerine gittik -ve milletvekiliydi- dedik ki: Bakın, sularımızı satmayın, bu, doğru değil. Yapabiliyorsak o suları bir yerde toplayalım, insanımıza -haktır ya- bedava su verelim ya da en uygun biçimde verelim eğer bedava da verilmiyorsa, yasaksa, kanun da bunu emrediyorsa. Bize gelen cevap neydi biliyor musunuz? "Daha önce 250 liraya satmışlar bir tane tesisi, biz şimdi 1.000 liraya satıyoruz." Tercih bu. Buradaki fark ile oradaki anlayış arasında hiçbir fark yok. O yüzden ne yap-ışlet modelini ne tüccar modeliyle saat takılmasını ve çiftçiyi su üzerinden haraca bağlamayı kesinlikle kabul etmiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyle ilgili son konuşmayı size veriyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakanım, su konusunu en iyi bildiğini söyleyen insanlardan birisiniz. Türkiye'deki su kaynaklarını da biliyorsunuz. On beş yıldır da suyla ilgili yoğun çalışmalar içinde oldunuz. Şimdi, yeni bir su kaynağı ortaya çıkacak da özel sektöre "Onu yap-ışlet-devret." diyecek hâliniz yok çünkü kaynaklar belli. Örneğin, biraz evvel Sayın Başkan, Konya'yı örnek olarak verdi. Bizim Niğde bölgesinde su yer altından çıkıyor, yer altından enerjiyle çıkıyor, kuyu suları. Yeni kuyu açılmasına izin verilmiyor, mevcut kuyu suyu da tam hasat döneminde -geçen de söyledim- eğer elektrik parasını ödemezseniz elektriği kesiyorlar ve susuz kalıyorsunuz. Şimdi, Aladağlar'daki suyu getirelim dedik "İçme suyu olarak gelebilir ama sulama suyu olarak gelmez." dediniz. Bölgede zaten su yok. Olmayınca burada samimiyetle ortaya çıkan sonuç şu, bunu herkesin de görmesi gerekiyor: Mevcutta elimizde kullanabildiğimiz verimli su kaynaklarını özelleştirerek ek gelir sağlamak amaçlı devletin bir uygulama biçimi. Nasıl ki TEKEL'i sattı, SEKA'yı sattı, SÜMERBANK'ı sattıysa, şimdi de su kaynaklarını satarak bir dönem idare edelim mantığı bu, bunun başka hiçbir açıklaması yok. Burada bir özelleştirme var, buradaki sulama birliklerinin de bu madde geçtiği an sonu geliyor, o da bitiyor çünkü işe yarayan suyu alırlar. Biraz evvel ben size içme suyunu örnek verirken... Ben uzun yıllar o sektörde çalıştım, gelip hiç kimse Tunceli'deki, Elâzığ'daki, Van'daki suyu işletmek için istemiyor. Neyi istiyor? Nüfusun yoğun olduğu yerleri ve su kaynağının nüfusa en yakın olduğu yeri istiyor. Şimdi bu özelleşecek suyla ilgili düzenlemede de su kaynağının yeterli olduğu, getirisi olan, tahsilatı kolay, saati başına koyduğunuz zaman o suyu vermezsen oradaki insanın problem yaşayacağı yerleri amaçlayacak, özelleştirmenin mantığı bu. Yoksa gidip de Van'daki yeri kimse özelleştirme için gelip almaz, su tahsil edemeyeceğini o da biliyor.

O anlamda, bu maddenin ya düzenlenerek özelleştirme mantığının dışında icra iflas ve desteklemeden kesinti maddelerini de kaldırarak... Çünkü özel sektörün iştahı kabarsın diye bir de desteklemeden kesinti koyuyorsunuz. Biraz evvel sordum, verdiğiniz desteklemenin -çünkü Naci Bey bu işi seviyor, Maliye Bakanımızın kulağı çınlasın- yüzde kaçını da bu yolla geri tahsil edecek, herhâlde onu da hesaplamıştır diye düşünüyorum çünkü bu madde öyle bir madde, onun alanına da giriyor. Onun için, bu maddeyi gelin çekin, maddede düzenlemeler yapılarak bu özelleştirme, su birliklerinin yok edilmesi ve icra iflasla ilgili destekleme maddesini de ortadan çekerek yeni düzenlemeyle maddeyi getirin, daha doğru yaparsınız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, bir açıklama yapacak mısınız?

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Sayın Niğde Vekilime şunu ifade edeyim: Şimdi, Niğde ve civarı için, Aksaray için Ecemiş kaynakları var ama tabii bu sulama için çok pahalı olduğundan içme suyu için getireceğiz ama orada artılmış sulamada kullanacağız. Böyle bir çalışma yapılıyor, bunun bilgisini size vereyim dedim.

Bir de burada normalde suyun...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama sulamaya getirmiyorsunuz, içme suyu.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – İçme suyu ama o da şu: İçme suyu getirince oradan kullanılmış suyu...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ama o su Akdeniz’de akıyor.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) –...tekrar sulama suyu olarak kullanmak için bir çalışma yapıyoruz, onun da müjdesini vereyim.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlandı.

Madde üzerinde iki adet aynı mahiyette önerge vardır, art arda okutup ayrı ayrı oylayacağım.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzun gündeminde görüşülmekte olan “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair (1/929) esas sayılı Kanun Tasarısı’nın 6’ncı maddesinin tasarıdan çıkarılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Okan Gaytancıoğlu

Kamil Okyay Sındır

Orhan Sarıbal

Edirne

İzmir

Bursa

Türabi Kayan

Ömer Fethi Gürer

Ali Akyıldız

Kırklareli

Niğde

Sivas

BAŞKAN – Gereçeyi okutuyorum:

Gereççe:

Bu maddeyle getirilen düzenlemede “kamu kurum ve kuruluşları dışındaki tüzel kişilere devredilmiş olan sulama tesislerinde” demek suretiyle, tarımsal amaçlı su kullanım hizmetlerinin özelleştirileceği açık olarak tanımlanmaktadır.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 6’ncı maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Muharrem Varlı

Mustafa Mit

Adana

Ankara

Gereççe:

Bu maddede kastedilen kamu kurumları dışındaki tüzel kişiler tamamen özel şirketler olup kullanıcılar tarafından işletilmekte olan tesislerin, su kaynaklarının özel sektöre satılmasının ve sulama tesislerinin özelleştirilmesinin önu açılmaktadır. Maddeyle kaynakları eline geçiren özel şirketlere hiçbir sınırlama olmaksızın ücret belirleme ve bu ücreti istediği zaman tahsil etme yetkisi verilmektedir. Oysa sulama birlikleri ücret tarifelerini belirlerken Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen ücret tarifeleri dikkate alınarak birlik meclisi tarafından sulama suyu ücretleri birlik hizmetlerinin aksatılmadan yürütülebileceği asgari seviyede belirlenmektedir. Özel şirketlerin birinci amacı azami kâr elde etmek olduğu için sulama suyu ücretleri fahiş şekilde yükselecek, muhtemelen sulama birlikleri tarafından sezon sonunda alınan sulama ücretleri özel şirketler tarafından peşin olarak alınacak, çiftçi mağdur olacaktır.

BAŞKAN – Birinci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İkinci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Evet, madde 6 kabul edilmiştir.

Şimdi bir duyuru yapmak istiyorum: Madde 7'yi de bitirirsek bugün için çalışmalarını kapatacağım. Ona göre konuşmalarınızda iktisatlı olun, su tasarrufu yapar gibi tasarruf yapalım.

7'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 6200 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 49-** Genel Müdürlük, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre alınan harçlardan, bu Kanunda belirtilen görevleri kapsamında düzenlenen kağıtlar sebebiyle damga vergisinden ve tapu ve kadastro işlemlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedellerinden muafır.

Genel Müdürlüğün gelirleri vergiden müstesnadır. Bu istisna, 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca yapılan kesintileri kapsamaz.’

BAŞKAN – Madde üzerinde görüş ifade etmek isteyen Sayın Vekilim, buyurunuz.

İRIFAN BAKIR (Isparta) – Sayın Başkanım, Bakanım; Harçlar Kanunu'na göre alınan harçlarda Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü protokol gereği tapu kadastro verilerini internet üzerinden DSİ ve diğer kurumlara vermektedir. Ancak, kontrollük hizmetlerindeki döner sermaye hizmet bedeli hususunda Maliye Bakanlığı buna sıcak bakmamaktadır.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu konuda bir açıklamanız...

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Efendim, madde çok açık aslında. Alınan harçlar, bu kanunda belirtilen görevleri kapsamında düzenlenen kağıtlar sebebiyle Damga Vergisi'ne ve tapu kadastro işlemlerinden kaynaklanan döner sermaye hizmet bedellerinden muafır. Yani, bu zaten kamu kurumu. Dolayısıyla, biz bundan muaf olmasını talep ediyoruz. Kamu kurumu... Yani daha önce de zaten bu muafı. Maalesef geçmişte, biliyorsunuz, DSİ, Karayolları, Orman Genel Müdürlüğü cetvel 1'den cetvel 2'ye, cetvel 2'den cetvel 1'e alındığı için o zaman bunlar yükümlülük olarak geldi. Sonradan, biliyorsunuz, tekrar düzeltildiği için Karayolları vesaire bunlardan muaf. İstiyoruz ki bu şekilde Genel Müdürlük bunlardan muaf olsun şeklinde bir talebimiz var. Zaten yatırım yapıyoruz, bir de bunlarla uğraşarsak hakikaten yükümüz zaten artıyor, onu özellikle sizlerden talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Gördüğüm kadarıyla madde üzerinde başka görüş beyan etmek isteyen yok.

Madde üzerinde bir önerge vardır, okutup işleme alıyorum.

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanlığına

Komisyonumuzun gündeminde görüşülmekte olan “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair 1/929-ESAS Sayılı Kanun Tasarısı”nın 7’nci maddesiyle getirilen düzenlemenin tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna da havale edilmesini saygılarımızla arz ederiz.20/03/2018

Okan Gaytancıoğlu

Kamil Okyay Sındır

Orhan Sarıbal

Edirne

İzmir

Bursa

Türabi Kayan

Ömer Fethi Gürer

Ali Akyıldız

Kırklareli

Niğde

Sivas

Gereççe:

7’nci maddeyle getirilen düzenlemede 492 sayılı Harçlar Kanunu, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi kanunlarını etkileyen düzenlemeler yapılmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Bakanım, herhangi bir açıklama yapacak mısınız? Yapmayacaksanız ben Komisyon çalışmalarını bu akşam için kapatıyorum.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Ben çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten çok katkı sağladı konuşma yapan bütün vekiller.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sonuç alalım ama Sayın Bakan.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI VEYSEL EROĞLU (Afyonkarahisar) – Yok, daha önce zaten sunumu da yaptıktan sonra sizin verdiğiniz bilgilerden kanunda önemli değişiklikler yapmıştık, sonuç aldınız. O bakımdan, teşekkür ediyoruz, sağ olun inşallah.

BAŞKAN – Kaldığımız yerden görüşmelere devam etmek üzere 21 Mart 2018 Çarşamba saat 17.00’de bu salonda toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kamu kurum ve kuruluşlarından gelen bürokrat arkadaşlarımız için bir hatırlatma yapmak istiyorum. Yarınki toplantımız bugünkü toplantının devamı olduğundan kurumlarınıza ayrıca gündem yazısı gönderilmeyecektir.

Hepinize iyi akşamlar diliyorum.

Yarın saat 17.00’de buluşmak üzere.

Kapanma Saati: 20.33